

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Brno 2010

Hana Bendová

**UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno**

Alkohol a budoucí policisté – prevence a rizika jeho zneužívání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Alena Plšková**

**Vypracovala:
Hana Bendová**

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Alkohol a budoucí policisté – prevence a rizika jeho zneužívání“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Brno 30. března 2010

.....
Hana Bendová

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Aleně Plškové za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat svému manželovi Petru Bendovi za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Hana Bendová

OBSAH

ÚVOD	5
1. ALKOHOL A ZÁKLADNÍ UŽÍVANÉ POJMY	7
1.1 Alkohol z historického hlediska	7
1.2 Základní užívané pojmy	9
1.3 Alkohol z pohledu legislativy.....	13
1.4 Stádia závislosti na alkoholu	14
2. PŘÍČINY A DŮSLEDKY POŽÍVÁNÍ ALKOHOLU U DĚTÍ A MLÁDEŽE	18
2.1 Rizikové faktory týkající se rodiny, školy a společnosti.....	18
2.2 Negativní důsledky používání alkoholu	20
2.3 Reklama a její vliv na spotřebu alkoholu v České republice.....	23
3. PREVENCE PROVÁDĚNÁ V SOUVISLOSTI S POŽÍVÁNÍM ALKOHOLU MLÁDEŽÍ.....	25
3.1 Pravidla prevence alkoholu v rodině	25
3.2 Prevence závislosti	26
3.3 Postoj společnosti k prevenci konzumace alkoholu mládeží	34
3.4 Prevence konaná orgány Policie ČR ve Zlínském kraji	36
4. PREVENTIVNÍ PROGRAMY VE VPŠ A SPŠ MV V HOLEŠOVĚ.....	38
EMPIRICKÁ ČÁST	42
5. CÍL A DÍLČÍ ÚKOLY PRŮZKUMU, STANOVENÍ HYPOTÉZ	42
5.1 Charakteristika průzkumu	42
5.2 Metodologie.....	44
5.3 Výsledky průzkumu a rozbor získaných dat	45
ZÁVĚR.....	61
RESUME	63
ANOTACE.....	63
LITERATURA A PRAMENY.....	65
PŘÍLOHY	67

ÚVOD

V dnešní společnosti se objevuje spousta problémů a nástrah, které ovlivňují a ohrožují náš život a to hned od našeho početí i přesto, že toto období nemůžeme sami ovlivnit. Příčin je několik. Jedny můžeme označit jako lokální – charakteristické pro určité teritoriální oblasti. Další jsou globální – to jsou ty problémy, se kterými se potýkají lidé na celém světě. Většina z nás se snaží tyto problémy nějakým způsobem řešit a hlavně se s nimi po svém vyrovnat. Každý z nás alespoň jednou za svůj život toužil být nejlepší, něčeho opravdu dosáhnout, někteří dokonce i bez ohledu co proto bude muset udělat a jaké to pro ně bude mít v konečném stádiu následky. To je docela normální. Avšak ne každý to skutečně dokáže, aniž by svým jednáním ublížil sobě nebo ostatním. Někdo své problémy řeší hned od prvopočátku, případně se jim snaží předcházet. Jiní si myslí, že jednodušší je jít na problémy jaksi oklikou, nějak si prostě pomoci a nemuset vynaložit úsilí k jejich zvládnutí. Problém je ale v tom, že nic na světě není zadarmo. Zde více než kde jinde platí staré přísloví, které říká „*každá sranda něco stojí*“. Není tomu tedy jinak i při problému jako je alkohol, s kterým se potýká celý svět. Přestože patří alkohol mezi drogy společensky tolerované, jeho rizika pro jedince ve společnosti jsou nesporná a to především, jedná-li se o vyvíjející se mladý organismus. Nelze konstatovat jen jeho dostupnost a společenskou toleranci, ale je nutné děti připravit na život „vedle“ alkoholu tak, aby věděly jaké nebezpečí a důsledky konzumace alkoholu má a tím zabránily, aby se stal součástí jejich každodenního života. Je více než jisté, že každá vyspělá společnost se musí naučit žít společně s alkoholem stejně jako s jadernými elektrárnami. Hlavním problémem je, že se stále snižuje věková hranice dětí, které konzumují alkohol. S nástupem tohoto trendu se dá předpokládat, že děti, které pijí alkohol, budou mít v dospělosti velké problémy. Příčiny můžeme hledat v dnešní uspěchané a hektické době, ve které se hodnoty měří množstvím peněz, ale také v nízké ceně piva a v nízkých pokutách za nalévání mladistvým. Přesto si však myslím, že hlavní příčina je v rodině. Rodiče mnohdy na svoje děti nemají čas a v horším případě, jestliže přijdou o zaměstnání, pak sami většinou hledají útěchu v konzumaci alkoholu. Říká se, že dítě si do života přináší, to co vidí v rodině. Proto se nelze divit, že naši teenageři patří mezi nejohroženější skupinu v celé Evropě, co se týče konzumace alkoholu.

Vzhledem k výše uvedenému se chci ve své bakalářské práci problematikou konzumace alkoholu mládeží zabývat. Jde o téma, které je mi blízké, neboť se dost často s tímto patologickým jevem u svých studentů setkávám. Pracuji jako vychovatelka u čtyřletého maturitního studia na Vyšší policejní škole a Střední policejní škole MV v Holešově (VPŠ a SPŠ MV v Holešově), tedy s mládeží ve věku od patnácti do dvaceti let. V tomto věku se mládež velmi často setkává v menší či větší míře s alkoholem.

Studenti, kteří nastupují na naši školu do prvního ročníku, se musí vyrovnat s novým prostředím, kamarády a hlavně s nejtěžší životní změnou, za kterou považují první dlouhodobé odloučení od rodiny. Každý z nich na tuto situaci reaguje jinak. Někteří, to vnímají jako plus a myslí si, že konečně budou bez dozoru svých rodičů, jiní mají pocit, že to bez jejich pomoci nemohou zvládnout. Toto období v životě dospívajícího lze také charakterizovat jako hledání vlastní identity, jako období boje s nejistotou a pochybnostmi o sobě samém a své pozici ve společnosti.

Já sama tuto věkovou skupinu studentů vnímám jako velmi rizikovou a náchylnou k patologickým jevům. Součástí mé bakalářské práce bude průzkum a sběr dat, do kterého bude zapojeno 10 tříd ve 4 ročnících. Na naší škole studují studenti z celé republiky, proto si myslím, že tento průzkum mi pomůže vytvořit si ucelenou představu o postojích mládeže ke konzumaci alkoholu. Převážná většina studentů nastupuje po ukončení studia k Policii České republiky, přičemž osobnostní postoj k problematice spjaté s alkoholem může ovlivnit i samotný výkon služby.

Cílem mé bakalářské práce je zjistit postoje mládeže ke konzumaci alkoholu a názory na jeho škodlivost. Na základě získaných výsledků bude provedeno srovnání a vyhodnocení. Následně budou stanoveny preventivní programy tohoto sociálně patologického jevu.

Konečné výsledky budou předány vedoucímu oddělení vychovatelů a vedoucí oddělení prevence pro další preventivní práci s touto věkovou skupinou. Doufám, že výsledky zjištěného stavu pomohou při preventivní činnosti v rámci konzumace alkoholu. Myslím si, že všichni dospělí, kteří se podílejí na výchově mládeže, by se měli více zajímat o problematiku konzumace alkoholu touto věkovou skupinou s vědomím, že chyby ve výchově se jen velmi těžce a bolestně napravují.

1. ALKOHOL A ZÁKLADNÍ UŽÍVANÉ POJMY

1.1 Alkohol z historického hlediska

Každý z nás si po vyslovení nenápadného slova „alkohol“ představí něco jiného. Někdo si vybaví orosenou sklenici piva, další jižní Moravu, vinný sklípek a uvolněnou atmosféru, někdo oslavy a slavnostní chvíle, nebo spoustu zábavy a zajímavých historek, které se při jeho konzumaci zažijí. Máme tu, ale i negativní zážitky: opilost s agresivním chováním, havárie, nemoci či dokonce smrt. Lze konstatovat, že na alkohol narazíme na nejběžnějších místech, jako je obchod s potravinami, rychlé občerstvení, novinový stánek nebo restaurace. Setkáváme se s ním v různých podobách, pokud možno těch nejlákavějších. Žijeme s ním už tak dlouho, že se stal součástí našeho běžného života. Laická veřejnost alkohol jako drogu nevnímá, ačkoliv byl jako nebezpečná droga v minulosti často posuzován. Ale ani v současné době tomu není jinak. A to i navzdory některým tvrzením, že se jedná o drogu společenskou a je společností značně tolerován.

Pokud budeme sledovat dějiny konzumace alkoholu, aniž bychom si to uvědomovali, současně budeme sledovat i vývoj celého lidstva. Alkohol sloužil ve společnosti jako významný rituální symbol, prostředek stimulující příjem potravy, uvolňující psychické napětí a usnadňující navázání mezilidských kontaktů.

Už před více než třemi tisíci lety (v r. 1220 př. n. l.) vydal čínský císař Vu Vong nařízení, aby všechny osoby přistižené při pitce byly trestány smrtí. Ani Konfucius, Mohamed nebo Budha k němu nebyli mírnější. Brahminy přistižené v opilém stavu čekal krutý trest; museli pít z rozžhavené nádoby horké víno, vařící vodu, kraví moč nebo vřelé mléko až k smrti, a jejich opilé ženy byly vyhnány z domu a na čelo jim byl vypálen cejch ve tvaru nádoby, z níž pily.¹

„Římané měli právo zabít svoji ženu, pokud ji přistihli opilou. Atéňané za Diákona trestali opilce smrtí vůbec. Solón, athénský politik a básník na sklonku 7. a v první polovině 6. st. př. n. l.“² opilce zprvu pokutoval, pak popravoval.

¹ KOŽEŠNÍK, J. aj. *Ilustrovaný encyklopedický slovník III. díl...* 1. vyd. Praha: Academia, 1982. s. 341.

² KOŽEŠNÍK, J. aj. *Ilustrovaný encyklopedický slovník III. díl.* 1. vyd. Praha: Academia, 1982. s. 341.

Opilý otrok byl trestán 80 ranami holí, opilý svobodný člověk čtyřiceti ranami. Někdy byli otroci opijeni záměrně a následně ukazováni mládeži jako odstrašující příklady.

Koneckonců, proč bychom chodili daleko do minulosti: zavedení prohibice ve Švédsku v roce 1919 a ve dvacátých a třicátých letech dvacátého století v USA bylo jen vynucenou reakcí na katastrofální rozmach alkoholismu.³ Alkohol ve formě vína je lidstvu znám již více než osm tisíc let. Je o něm zmínka již v Eposu o Gilgamešovi, který pochází z 3. - 4. tisíciletí př. n. l. O blahodárných účincích alkoholu najdeme svědectví v pracích antického lékaře Hippokrata (460 - 370 př. n. l.) a filozofa a lékaře Ibn Síny (Aviceny) (980-1037). Čistý alkohol byl poprvé získán v 11. století n. l. na jihu Itálie. Význam slova alkohol je možno hledat v arabském „al kuhul“ – výraz pro „něco nejlepšího.“ Al-kahal původně označovalo práškový antimon, který si ženy dávaly na oční víčka. Později se význam slova rozšířil na jemně práškovité substance vůbec. Od 16. století se slovo alkohol začíná používat pro označení destilované tekutiny.⁴

Zpočátku alkohol lidem pomáhal zpříjemňovat život a byl používán v lékařství, např. při některých úrazech a chorobách, poraněních v bojích, při práci. Ale již tehdy dokázal alkohol svádět člověka na „šikmou plochu“. Lidé vítali, že se pod jeho účinky mění jejich psychické vlastnosti. Po požití alkoholu měli lepší náladu, byli veselejší, snadněji se sbližovali, různé osobní problémy se jim nejevily již tak nesnesitelné a nepřekonatelné. Tak jak to zpravidla bývá, s dobrem se začalo mísit zlo, zpočátku jen pozvolna. Například v Řecku uctívali Dionýsa, jinak řečeného Bakcha jako boha plodnosti a vína, ale již také jako boha extáze. K jeho počtě byly pořádány hostiny, při kterých byla porušována pravidla právního chování.⁵

V používání i zneužívání alkoholu se postupně promítaly různorodé kultury a obyčeje podle krajů a zemí. Je možné pozorovat a setkat se s celou řadou kontrastů. Společná všem však byla vždy touha člověka po halucinaci zrakové či sluchové. Tohoto bylo velice obratně využíváno i v náboženství. Jednalo se zde o první pokusy a většinou úspěšné, kdy pomocí alkoholu docházelo k ovládnutí věřících, k němuž v historii, a to v jiných souvislostech, došlo mnohokrát. Právě historický vývoj potvrdil, že alkohol, podobně jako oheň, doprovázel existenci člověka od pradávna a stejně jako oheň mohl být alkohol zdrojem dobra i zla.

³ KLÍMA, J. *Náruživost...* 1. vyd. Praha: Práce, 1983. s. 34.

⁴ HARTL, P. *Stručný psychologický slovník...* 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 43.

⁵ ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy...* 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. s. 23.

Klasickým příkladem masového zneužití alkoholu může být násilná kolonizace Ameriky, kde došlo k degradaci indiánských kmenů, dříve alkoholem nedotčených. Důsledky tohoto počínání se v indiánských komunitách projevují dodnes. Vědomě mělo být v historii použito alkoholu také ke zdecimování celých porobených národů. Jako příklad lze uvést záměry Hitlera vůči Polsku a SSSR, které předpokládaly degeneraci národa prostřednictvím alkoholu v průběhu dvou až tří generací. Konkrétním projevem tohoto záměru bylo vydávání poukázek na alkohol jako součást platby za povinné dodávky, někdy též označované jako odvody.⁶

Alkohol se svým silným vlivem na jednotlivce pomohl ke zbohatnutí obratných obchodníků. Někteří podnikatelé propláceli část mzdy v poukázkách na alkoholické nápoje a tak se jim podařilo získat snadněji majetek od lidí, kteří alkoholu propadli. Tento vývoj pokračoval přes období feudalismu i v období kapitalismu, kde došlo k vystupňování sociální nespravedlnosti. Nesprávné rozdělování výrobních prostředků a zisků, nezaměstnanost a sociální nejistota, hlad, podvýživa a nemoci přiváděly nemalou část občanů k požívání alkoholu, aby alespoň na chvíli zapomněli na svůj úděl.

Toto jsou pouze zlomky historie, které nám pomáhají vytvořit si částečnou představu o vývoji požívání alkoholu. Můžeme tedy říct, že alkohol mnoho lidí ovlivnil, další stále ovlivňuje, a není pochyb o tom, že by tomu bylo jinak v následujících letech. Musíme si uvědomit, že i my tvoříme historii alkoholu.

1.2 Základní užívané pojmy

Popis způsobů konzumace ať již alkoholu či jiné drogy i další vztažné jevy vyžadují obecně srozumitelnou terminologii. Mezi nejfrekventovanější pojmy patří:⁷

Úzus - znamená „mírné“ požívání (konzum). Obecně se předpokládá, že úzus alkoholických nápojů nenavodí vyšší koncentraci alkoholu v krvi, než 0,5 - 0,6 g, tedy max. 0,6 ‰. Tradiční formulace pak zní, že alkoholické nápoje jsou požívány v přijatelném množství jedincem v přijatelném věku a s přijatelným zdravotním stavem, vždy ve vhodné době. Na první pohled je jasné, že toto vymezení je značně vágní, proto je třeba zdůraznit jinou důležitou souvislost. Úzus alkoholických nápojů je ekvivalentní

⁶ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy...* 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. s. 24.

⁷NEŠPOR, K., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami...* Praha: Fortuna, 1999. s. 1 – 27.

charakteru požívání nápojů nealkoholických. Základním kritériem je přísun potřebného množství tekutiny s preferencí individuálně zajímavé chuti, a to i v případě sociálních „rituálních“ souvislostí (tímto je míněna „uctívací“ funkce alkoholických nápojů při oslavách, apod.). Srovnání s nealkoholickými nápoji není samoučelné, neboť si lze asi těžko představit případ, kdy člověk „na žízeň“ vypije třeba 5 láhví minerálky. U nealkoholových drog se pojem úzus spojuje prakticky výhradně s užíváním předepsaných léků v indikovaném množství.

Misúzus - znamená zneužívání. V případě alkoholu se jedná o takovou konzumaci, která porušuje nějakou závaznou normu. Norma může mít buď zákonnou podobu, nebo podobu obecně uznávaných principů (právní i neprávní normy). První případ lze jednoduše dokumentovat zákony zakazujícími požití alkoholických nápojů před a při řízení motorového vozidla, při vykonávání činnosti, při níž může dojít k ohrožení života nebo zdraví osob nebo požívání alkoholu mladistvými. Druhý případ zahrnuje např. upozornění lékaře na nutnost abstinence u záchvatových onemocnění, těhotných žen nebo osob závislých na alkoholu. Zatímco tedy konzumaci dvou decilitrů vína mladou, zdravou ženou lze zahrnout pod pojem úzus, pak totéž konzumované množství u ženy těhotné lze zahrnout pod pojem misúzus, neboť zde hrozí riziko poškození plodu. U nealkoholových drog se pojem misúzus vztahuje prakticky na každé neindikované užití léků (drogy) mimo preskribci lékaře.

Abúzus- zneužívání, nadužívání, v současnosti bývá nahrazován pojmem škodlivé užívání. Představuje všechny další nadměrné konzumace alkoholických nápojů. Dále můžeme abúzus klasifikovat jako pravidelné (periodické) a systematické požívání alkoholu. Základní znak abúzu je dán vědomým, či nevědomým směřováním k prožitku drogového efektu alkoholu z alkoholického nápoje.

Alkoholismus - v současnosti již nesprávný termín pro závislost na alkoholu, proto se upouští od jeho používání. Tento pojem byl značně frekventován ve spojení s označením medicínského pojetí nemoci. V obecném povědomí však „přibírá“ k odbornému chápání onemocnění řádu sociálních a morálních akcentů s výrazně pejorativním nádechem. V dnešní době bývá nahrazován označením syndrom závislosti na alkoholu.

Závislost na alkoholu - převážně chápána jako onemocnění, které se postupně vyvinulo a zahrnuje určitý počet vztažných příznaků.

Alkoholické psychózy - jsou duševní poruchy a onemocnění, u nichž lze se značnou spolehlivostí prokázat alkoholickou etiologií. Dochází k nim po mnoha letech nadměrného pití alkoholických nápojů. Patří sem především delirium tremens, alkoholická halucinóza, alkoholická epilepsie, Korsakovova psychóza, alkoholická demence, alkoholická paranoidní psychóza a další. Typické jsou pro ně silný třes, zrakové halucinace (drobná malá zvířata), někdy i „tělové“ halucinace (postižený cítí dotyky zvířat, která se mu zjevují), dezorientace.

Tolerance - používá se pro vyjádření snášenlivosti alkoholu organismem. Je značně individuální a u značného počtu osob vykazuje v průběhu rozvoje abúzu zvyšování (resp. finální snížení). Jde o komplexní biologickou funkci. Podstatnou úlohu zde hraje schopnost odbourávání alkoholu v játrech, ale i zralost centrální nervové soustavy (CNS), apod.

Racionalizace - obranný mechanismus „Já“. V rozvoji abúzu a závislosti na alkoholu se stává převažujícím přístupem k realitě. Obecně se jedná o přesunutí odpovědnosti za vlastní jednání mimo sebe pomocí zdánlivě logických tvrzení. Častá je záměna příčiny za následek („kdo by se nenapil, kdyby měl takovou ženu“ - chování ženy se přirozeně změnilo v důsledku narůstajícího abúzu partnera).

Bagatelizace - obranný mechanismus Já. Spočívá ve zlehčování a zastírání závažnosti jevů (může mít charakter úplného popření).

Kontrola pití - obecně se jedná o bio-psychickou kvalitu „přirozenosti“ a automatické omezení až vysazení dalšího požívání alkoholu při dosažení individuální optimální hladiny pro dobrou náladu. Jedná se o značně kontroverzní termín především pro obtížnost vyjádření podstaty narušení kontroly pití.

Ranní doušek - symbolické označení pro primární ranní doplnění klesající hladiny alkoholu, jako prostředek proti nastupujícím projevům abstinčních příznaků.

Abstinční příznaky - velmi nepříznivé stavy při poklesu hladiny alkoholu v organismu, především třesy, pocení, poruchy spánku, nesoustředěnost a přecitlivělost

na banální podněty, zvyšování úzkosti a další. Bývají obecně přijímány jako bio-fyzické závislosti na alkoholu jako droze.

Alkoholová toxikománie - je považována za toxikománii v užším slova smyslu, kdy se velmi brzy vynořuje „vnitřní potřeba“ drogy. Obvykle je spojena se samotářským způsobem pití. Tolerance bývá na vysoké úrovni, což umožňuje konzumovat vysoké dávky alkoholu. V jedné variantě se alkoholická toxikománie projevuje fázovým vzestupem abúzu vedoucím k excesivním ebrietám (alkoholickým opilostem), které přes vysokou toleranci bývají provázeny alkoholickými okénky. Po „šňůře“, těchto ebriet následuje „vystřízlivění“, alkoholik se vrací do běžného sociálního kontextu a spontánně abstinuje s proklamovanou trvalostí. Přitom se však upevňuje vztažný racionalizační systém, který pozvolna připravuje další alkoholický tah. V případě alkoholové toxikománie je shoda v narušení kontroly pití, což vede právě k masivnímu rozjezdu a návazně dalším projevům charakteristických pro toxikománii.

Palimpsest - alkoholické „okénko“, příznak funkčního postižení paměti v důsledku těžké opilosti. Po vystřízlivění si jedinec nemůže vzpomenout na úseky, či v extrému na nic z předchozího večera, popíjení alkoholických nápojů, cesty domů apod. Pravidelnější výskyt „okének“ po pití signalizuje postupující narušení ústřední nervové soustavy.

Kocovina – je působena více vlivy: narušením minerálního a vodního hospodářství a metabolismu, nevyspáním, účinky alkoholu na mozek, aj. Doporučuje se doplnit minerály a tekutiny, naprosto nevhodný je další alkohol.

Odvykací syndrom – nastává po úplném nebo relativním vysazení zejména alkoholu, ale i jiných látek. Dochází při něm k třesu, neklidu, nespavosti, nepříjemným duševním stavům. Při těžším průběhu se může objevit i epileptický záchvat. Nejtěžší odvykací syndromy někdy přecházejí v delirium tremens.

Závislost na alkoholu a jiných návykových látkách – definována jako skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.

Dítě – na základě definice převzaté z čl. 1 Úmluvy o právech dítěte, která pro Českou republiku vstoupila v platnost dnem 6. 2. 1991, se dítětem rozumí osoba mladší osmnácti let.⁸ Dosažení věku 18 let je v naší zemi podmínkou pro možnost „legální“ konzumace alkoholu. V některých státech je tato věková hranice vyšší, např. v USA a Japonsku je to 21 let, ve Švédsku 20 let.⁹

Volný čas – všude se o něm mluví, všichni ho mají málo, ale vymezení tohoto pojmu není jednoduché. Můžeme ho vymezit jako čas mezi realizací povinností a práce na straně jedné a odpočinkem (spánkem) na straně druhé. Jinými slovy jako čas, využívaný k uspokojování duševních, fyzických a sociálních potřeb jedince (sportovní činnost, společenské aktivity, sebevzdělávací aktivity, uspokojování náboženských a kulturních potřeb, uspokojování nejrůznějších zájmů, relaxace, duševní hygiena, atp.).¹⁰

1.3 Alkohol z pohledu legislativy

Základním právním pramenem je zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2006.

§1 (2) „Alkoholickými nápoji jsou lihoviny, destiláty, víno, pivo a jiné nápoje, které obsahují více než 0,75 objemového procenta alkoholu.“¹¹

Konzumací alkoholu se snaží mládež napodobovat dospělé. Nespatřují v něm žádné nebezpečí, protože je pro ně nesnadněji dostupnou drogou na našem trhu. Stačí se podívat kolem sebe. V restauracích, kavárnách a diskotékách můžeme vidět spoustu mladých lidí požívajících alkohol. Ne všichni tito mladí lidé dosáhli plnoletosti. Toto není v dnešní době vůbec žádnou výjimkou, ačkoliv v ustanovení § 204 trestního zákoníku nalezneme přečin podání alkoholu dítěti. Zřejmě je pro personál těchto zařízení přednější finanční zisk než hrozba případné trestní sankce.

Tento paragraf uvádí: „Kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“¹²

⁸ § 126 zákona č. 40/2009 Sb.

⁹ KAŠPAROVÁ, Z., HOUŠKA, T. *Sám sebou...* 1. vyd. Praha: Tomáš Houška, 1996. s. 4.

¹⁰ CVAČEK, J. *Volný čas*. Dostupné na intranetu Policie ČR <http://www.ks.jm/sps.hol/vyuka>. 2005. s. 1.

¹¹ Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

¹² Zákon č. 40/2009 Sb. § 204 Podání alkoholu dítěti

Myslím si, že ustanovení trestního zákoníku zabývající se problematikou alkoholu u dětí je zpracováno dobře, ale pouze na papíře. Často vidím mladé lidi potácející se na ulici nebo popíjející alkohol v parcích, aniž by to kohokoliv pohoršovalo. Pokud nejsou v takovém stupni opilosti, kdy leží bezvládně na ulici. Možná přeháním, ale faktem je, že zájem na dodržování jednotlivých ustanovení týkajících se zneužívání alkoholu je malý. Je pravdou, že se nacházíme ve stádiu transformace celé společnosti a v popředí jsou v současnosti jiná témata. Na první místo jsou dnes stavěny pojmy jako osobní odpovědnost, samostatnost, aktivita, flexibilita, schopnost vyniknout, chovat se tržně. Bohužel ne všichni mladí lidé tyto schopnosti mají, ne všichni mladí lidé mají stejnou startovní čáru. Není málo těch, kteří po prvních neúspěších volí jednodušší a o to pro ně nebezpečnější cestu. Touto cestou může být například prožití dne ve stavu příjemné otupělosti způsobené alkoholem. Myslím si, že společnost by se problémům mladých lidí, spojených alkoholem měla opravdu věnovat a neodsouvat je někam na druhou kolej s tichým smířením se, že je to daň naší překotné době. Tento přístup by se nám mohl vrátit jako bumerang. Tragikomičnost tohoto problému dokresluje v současné době aktuální problémy s požíváním alkoholických nápojů některých našich nejvyšších politických představitelů. Jak je potom možné přesvědčit naše děti o škodlivosti a nevhodnosti takového počínání? Ať už je potom vysvětlení takových lidí jakkoliv přesvědčivé, stín nedůvěry u mládeže zůstane.

1.4 Stádia závislosti na alkoholu

Zda člověk začne alkohol konzumovat a jestli na něm bude závislý, to se nedá jednoznačně předem určit. Zato stádia závislosti na alkoholu se dají určit podle důsledků, které vznikají v životě konzumenta vlivem pití. To znamená, že má trvalé problémy v některých oblastech svého života. Jeho závislost už dosáhla takový stupeň, že mu působí zřetelné problémy a to jak ve společenských vztazích tak i na tělesném a duševním zdraví. V této souvislosti rozeznáváme čtyři stádia závislosti na alkoholu¹³.

Počáteční stádium

Konzument využívá alkohol pro jeho psychotropní účinky, aby tím řešil své, podle něho neřešitelné problémy a stresové situace. Získává pocit, že mu alkohol

¹³ SOLNAŘ, V. aj. *Základy trestní odpovědnosti...* 2. vyd. Praha: Orac, 2003. s. 244.

pomůže se od těchto problémů odpoutat a zbavit se jich alespoň po dobu, kdy je opilý. Postižený je čím dál víc tolerantní k alkoholu a proto také začíná pít častěji.

Varovné stádium

Projevuje se častější silnou opilostí namísto dřívější „špičky“, jsou voleny silnější nápoje a začínají se objevovat první tzv. okénka. Alkohol konzumuje zpravidla tajně, a bez přítomnosti dalších lidí. Ve společnosti, konzumuje alkohol rychleji a ve větších dávkách než ostatní.

Rozhodné stádium

Jde o stadium, ve kterém se objevují častá okénka a dochází ke ztrátě kontroly v pití. Tlak rodiny může donutit konzumenta k dlouhodobé abstinenci. Po skončení tohoto tlaku se konzument opět vrací k alkoholu a to ve větší míře. Začínají se objevovat první zdravotní problémy zapříčiněné požíváním alkoholu.

Konečné stádium

Zde už stačí k opití malá dávka, postižený aplikuje tzv. ranní doušek k potlačení třesu a napětí či skleslosti, pije při nevhodných příležitostech, dochází (až na výjimky) k celkové degradaci osobnosti. V závislosti na konkrétním stupni ovlivnění alkoholem rozlišují odborníci zpravidla i poměrný vliv množství alkoholu nacházejícího se v krvi postiženého: do 0,5 promile = nejsou známky ovlivnění alkoholem, 0,5-1,5 promile = lehká opilost, 1,5-2,5 promile = střední opilost, nad 2,5 promile = těžká opilost, nad 3,0 promile = může jít o otravu alkoholem.

Na základě analýzy velmi početného souboru pacientů vyvodil zakladatel moderní alkoholologie E. M. Jellinek různé typy alkoholové závislosti.¹⁴

Typ alfa - může pro nedisciplinované občasné nadměrné požití alkoholu způsobit společenské problémy, je kontrolovatelné, ale hrozí jeho přechod na typ gama.

Typ beta - velmi brzy dochází k tělesnému poškození, aniž by se vytvořila závislost, je spojen s chorobami vyvolanými chronickou otravou.

Typ gama – někdy označovaný jako tzv. anglosaský typ alkoholové závislosti, který je nejběžnější i u nás, je charakterizován čtyřmi vývojovými stadii:

¹⁴ ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita...* 1. vyd. Praha: Policejní akademie, 1995. s. 267.

I. stadium - vyznačuje se těmito hlavními znaky: alkohol je vyhledáván především pro svůj psychoaktivní účinek, stává se drogou. Frekvence pití a množství požívaného alkoholu postupně stoupá při stále se zvyšující toleranci. K intoxikacím nedochází.

II. stadium - dochází k intoxikacím, jejichž frekvence se postupně zvyšuje. Osoba v tomto "varovném" stadiu pije ve společnosti rychleji než ostatní, přechází od nápojů méně koncentrovaných k silnějším. Výjimečně mívá ztrátu vzpomínky na - v tomto období je ještě výjimečnou - intoxikaci. Tolerance na alkohol stále stoupá (vytváří se mikrosomální alkohol oxidující enzymatický systém v játrech).

III. stadium - je charakteristické změnou kontroly pití (zhoršování kontroly až k její ztrátě). Po požití i malého množství alkoholu nastává snížení autoregulace dalšího požívání alkoholu. Osoba v tomto stadiu je schopna určitou dobu abstinovat, nedokáže však „pít s mírou.“ Amnesie na období intoxikací bývají časté. Takový způsob pití přináší již problémy v různých společenských oblastech, objevují se i zdravotní komplikace. Toto stadium je "rozhodné", pacient již není schopen se ze své závislosti na alkoholu sám bez léčení vymanit.

IV. stadium - selhává schopnost alkohol metabolizovat pro postižení jaterního parenchymu. Toto selhávání se projevuje snižováním tolerance na alkohol. Nemocný se opije i po malém množství alkoholu. K intoxikacím dochází v kteroukoli i sebenevhodnější dobu, bývá opilý i několik dní bez vystřízlivění, pije od ranního, těžkého probuzení, upadá tělesně i psychicky. Mívá deprese, objevují se alkoholické psychózy, někdy dochází k sebevraždě. Vždy je patrný defekt intelektových schopností, narušení zejména vyšších emocí, degraduje celá osobnost.

Mimo popsany typ gama uvádí Jellinek **typ delta, tzv. románský**, typický pro vinařské země jako je Itálie a Francie, u nás na jižní Moravě. Při tomto způsobu pití se udržuje určitá stálá hladina alkoholu v krvi, projevy intoxikace nebývají časté. Tento způsob požívání alkoholu poškozují některé orgány, zejména játra, více než nárazové požívání i větších dávek alkoholu.

Typ epsilon, dříve označovaný jako dipsomanie, kvartální pijáctví, znamená periodické nadměrné požívání alkoholu. Nejčastěji se jedná o symptomatické pití při jiné, hlavní psychické chorobě (manická fáze cyklofrenie, epilepsie, schizofrenie).¹⁵

¹⁵ ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita...* 1. vyd. Praha: Policejní akademie, 1995. s. 267.

I když každá klasifikace má své nedostatky, Jellinkovo dělení a popis vývoje závislosti je považován za dostačující, dosud nepřekonaný a stále vyhovující. Přes námitky, že bylo vytvořeno na americké populaci konzumující především destiláty, ukazuje mnohaletá praxe, že platí i u nás a že popsany vývoj je možno sledovat i u většiny osob pijících pivo a víno.

Tabulka č. 1: Hladina alkoholu v krvi, změny pocitů a chování¹⁶

Hladina alkoholu v krvi [‰]	Změny pocitů	Změny chování
0,4 ‰	pocit uvolnění	vyšší riziko úrazů
0,6 ‰	změny nálad	zhoršený úsudek a schopnost se rozhodovat
0,8 ‰	pocity tepla a euforie	oslabení zábran, zhoršený postřeh a sebeovládání, riziko úrazů
1,2 ‰	vzrušení, emotivnost	povídavost, impulzivita a riziko ukvapeného jednání
1,5 ‰	zpomalenost, otupělost	sklon k násilnému jednání a setřelá řeč
2,0 ‰	výrazná opilost	dvojitě vidění, poruchy paměti, obtížná řeč, případný spánek
3,0 ‰	možnost bezvědomí	osoba nereaguje na vnější podněty, nebezpečí vdechnutí zvratků
4,0 ‰ a více	hluboké bezvědomí	riziko zástavy dechového centra v mozku a zadušení, smrtelné ohrožení

¹⁶ KACHLÍK, P. *Návykové látky, rizika jejich zneužívání a možná prevence*. 2004. Dostupné na http://www.ped.muni.cz/wsocedu/virtual/pdf/Kachlik_NavykoveLatky.pdf. 2004. s. 8.

2. PŘÍČINY A DŮSLEDKY POŽÍVÁNÍ ALKOHOLU U DĚTÍ A MLÁDEŽE

Konzumaci alkoholu u dětí a mládeže se dá předejít, pokud nebudeme před těmito rizikovými faktory zavírat oči a dělat, že se nás netýkají. Řada dětí se s alkoholem poprvé setká z rukou svých rodičů, kteří jim je nabídnou „k ochutnání“, někdy i ve věku 5-6 let. Alkohol bývá někdy označován jako průchozí droga od, které se časem přechází k drogám „tvrdším“.¹⁷ Většina z nás, tyto skutečnosti podceňuje, zlehčuje a díky tomuto přístupu, se pak ocitá ve zbytečných problémech a situacích, ze kterých se jen těžko dostává. Takové problémy a situace mohou mít mnoho příčin. Rizikové faktory, které nejvíce ovlivňují konzumaci alkoholu u dětí a mládeže, můžeme rozčlenit do několika skupin podle okolností, které je nejvíce ovlivňují.

2.1 Rizikové faktory týkající se rodiny, školy a společnosti

Rodinné prostředí dokáže nejvíce dítě ovlivnit, proto bychom se u něj měli vyvarovat několika rizikovým faktorům. „Nejasná pravidla týkající se chování dítěte, nedostatek času na dítě - zvláště v časném dětství, malá péče, nedostatečný dohled ze strany rodičů, odmítání dítěte. Nesoustavná a přehnaná přísnost, nedostatečné citové vazby dítěte, manželský konflikt. Zneužívání alkoholu rodiči nebo příbuznými, schvalování alkoholu, špatné duševní a společenské fungování rodičů, malé očekávání od dítěte a podceňování ho, rodiče jsou osamělí, lhostejní nebo nepřátelští vůči společnosti, duševní choroba rodičů, chudoba a nezaměstnanost rodičů, sexuální zneužití (zneužívání) dítěte v rodině, rodina ve zmatku a špatně fungující. Výchova pouze jedním rodičem bez pomoci dalších příbuzných. Dítě žijící bez rodiny a domova, časté stěhování rodiny.“¹⁸

Toto jsou pouze rizikové faktory, které se mohou v rodině vyskytnout. Ale co emancipace dítěte v době dospívání? Ta přece také vede k jeho proměně. Pocit jistoty a bezpečí, který vazba na rodinu poskytovala, se v tomto období transformuje do symbolické roviny. Rodičovské hodnoty a normy jsou dítětem zpochybněny. Má pocit, že rodiče nejsou tak moudří a všemocní, jak si po celou dobu myslelo a s tím

¹⁷ KACHLÍK, P. *Návykové látky, rizika jejich zneužívání a možná prevence*. 2004.

Dostupné na http://www.ped.muni.cz/wsocedu/virtual/pdf/Kachlik_Navykove_Latky.pdf. 2004. s. 8

¹⁸ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. s. 8

je těžké se vyrovnat. Myslí si, že má stále více povinností. Chce žít přítomností a nemyslí na budoucnost. Mladý člověk má pocit, že už je dospělý, proto se chce osamostatnit od rodičovského vlivu a touží po jediném - „objevovat nový svět.“ Rozhodování je už ale na něm samotném, jakou cestou se chce dát. Jestli tou, co mu ukazovali rodiče, nebo jít svou vlastní cestou.

Škola je oblast, kde sehraává velice důležitou roli kooperace rodičů a školy. Samozřejmě, jedná se zde hlavně o aktivitu ze strany rodičů, ale také o profesionální a odborný přístup ze strany pedagogů, který nemusí být v dnešní sociální a ekonomické situaci školství na odpovídající úrovni. Mezi okolnosti zvyšující riziko požívání alkoholu patří neexistence systematické prevence nebo používání neúčinných postupů (přednášky, hromadné akce, promítání filmů, besedy), nepříznivá nebo neprosazovaná pravidla týkající se konzumace alkoholu, dostupnost alkoholu ve škole nebo jejím blízkém okolí, střídání škol, selhávání ve škole (špatný prospěch), nezájem o školu, záškoláctví, přerušování studia a také to, že žák je označen jako „outsider“. Dalšími činiteli zvyšujícími riziko je cynická a odcizená atmosféra na škole, postrádající nabídku pozitivních hodnot a neexistence kvalitních mimoškolních aktivit.¹⁹

Další oblastí, která má vliv na chování dítěte a jeho vztah k alkoholu jsou kamarádi a vrstevníci, se kterými se dítě stýká. Velmi důležité je, aby si dítě dokázalo zvolit správné kamarády. Riziko požití alkoholu se zvyšuje, stýká-li se dítě s kamarády, kteří mají problémy s autoritami, rebelují, nebo se u nich projevuje protispolečenské chování. Riziko se dále zvyšuje u těch jedinců, kteří jsou více ovlivňováni svými kamarády než rodiči, jsou v kontaktu s vrstevníky, kteří jsou cyničtí, odcizení a mají sklon dítě zesměšňovat a snižovat jeho sebevědomí.²⁰

Také sama společnost vytváří na základě své sociálně ekonomické, kulturní a morální úrovně podmínky pro rizikové faktory v konzumaci alkoholu. Především se jedná o chudobu, nedostatek pracovních příležitostí, které v letošním roce stouply následkem ekonomické krize. Náhlé politické a sociální změny, nestabilita, nedostatek možností, jak trávit volný čas. Špatné uplatnění jak v soukromém životě, tak i v zaměstnání, nedostatečná sociální, zdravotní péče, vzdělání. Špatná komunikace se sdělovacími prostředky, které nechtějí spolupracovat. Lhostejní političtí vůdci dále

¹⁹ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat...* 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. s. 8

²⁰ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat...* 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. s. 9

pak nedostatečné sociální zabezpečení, špatné bytové podmínky, rasová nebo jiná diskriminace a jazyková bariéra.²¹

2.2 Negativní důsledky požívání alkoholu

Ačkoliv lze ohledně pití alkoholu přijmout obecná doporučení, v každém konkrétním případě je nutno tato doporučení individualizovat.

Vztah mezi požíváním alkoholu a jeho nežádoucími účinky je totiž komplexní - záleží na věku (mladší lidé snášejí alkohol lépe), hmotnosti (čím vyšší hmotnost, tím vyšší tolerance), okamžitém stavu výživy a vůbec zdravotním stavu, na genetických dispozicích a podobně. Již z toho, co je zde uvedeno, je zřejmé, že musí existovat významná variabilita v individuální vnímavosti.

Negativní účinky alkoholu lze rozdělit na akutní (okamžité) a chronické (dlouhodobé). Akutní intoxikace závisí na hladině alkoholu v krvi (ta je ovlivněna množstvím a kvalitou alkoholu, rychlostí příjmu alkoholu, ale i tím, je-li zažívací trakt příjemce alkoholu naplněn nebo je lačný) a probíhá v několika stádiích od nejlehčích, jako je například zhoršená schopnost soustředění či zhoršení artikulace, až po těžké příznaky končící bezvědomím. Nejtěžší příznaky mohou skončit smrtí z předávkování - útlumem dýchacích a vazomotorických center v mozku (otrava alkoholem). Častou příčinou úmrtí následkem intoxikace alkoholem bývá například podchlazení organismu v zimě. Jedinec pod vlivem alkoholu, který usne v prostředí, kde se teplota pohybuje kolem bodu mrazu, ztratí následkem rozšíření (vazodilatace) kožních tepen mnoho tepla. Právě toto rozšíření tepen je způsobeno požitím alkoholu. Příčinou smrti může však být i úraz (dopravní nehoda) při podstatně nižších hladinách alkoholu v krvi. Proto je nutno vyvarovat se jakéhokoliv pití alkoholu, má-li následovat činnost vyžadující neporušenou pozornost - řízení, sportování a další.²²

Při požití alkoholu je nutno brát zřetel i na eventuální užívání některých léků, které mohou účinky alkoholu někdy velmi výrazně zesilovat. Jsou to například hypnotika (léky na spaní), sedativa (pro uklidnění), anxiolytika (proti úzkostem) a další. Obecně platí, že kombinace alkoholu a léčiv je nepřípustná.

²¹ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat...* 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. s. 9

²² NEŠPOR, K., DVOŘÁK, V. *Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami...* 1. vyd. Praha: Armex, 1998. s. 21 -22

Chronické následky mají ještě mnohem komplikovanější souvislost. Mohou způsobovat nebo zhoršovat mnohá onemocnění. U dětí a mládeže dochází ke zpomalení tělesného vývoje, ke zhoršené výživě a nemocnosti. Také v oblasti pohlavního života, kde se mladí lidé učí „zacházet“ se sexualitou, je větší riziko problémů, v neposlední řadě pohlavní nemoci, těhotenství, dlouhodobá ztráta zájmu, impotence. Častěji se vyskytují také kožní choroby, dochází ke snižování tělesné a duševní výkonnosti vedoucí k předčasnému stárnutí. V duševní oblasti jsou nejčastějšími projevy citová otupělost, snížená odolnost proti zátěži, stresu a únavě, zhoršuje se schopnost přesně myslet, dochází k dlouhodobému (trvalému) poškození mozku. Častým jevem je také závislost na druhých lidech, ztrátě dlouhodobých cílů, plané filozofování bez praktického účinku, častá nesamostatnost hraničící až s neschopností se o sebe postarat, problémy s úřady a se zákonem. Dále jsou to drobné krádeže v samoobsluze, výtržnictví a rvačky. Často dojde na tajnůstkářství, lhaní, rozporuplná tvrzení, rozpačitost, podrážděnost, přecitlivělost, tendence vyhýbat se rodičům, zhoršení celkového vzhledu a péče o zevnějšek.²³

Zde je třeba také upozornit na částečnou rozdílnost účinků alkoholu u ženského pohlaví. Ženy mají nižší odolnost vůči alkoholu, vyšší hladiny alkoholu v krvi po stejném množství požitého alkoholu ve srovnání s muži, rychlejší rozvoj návyku a závislosti, je u nich častější souvislost se zátěžovými životními událostmi. Dále dochází k dřívějšímu projevování se škody na tělesném zdraví, častá je kombinace alkoholu s léky, což poškozuje zdraví ženy ještě více. V rodině bývají větší problémy, častý je sklon k depresím. Tělesný vzhled pijících žen a dívek trpí, což má nepříznivý účinek na jejich sebevědomí.²⁴ Dalším možným problémem vyskytujícím se v souvislosti s požíváním alkoholu těhotnými ženami je tzv. fetální alkoholický syndrom (FAS), tj. postižení dítěte ještě před narozením. Fetální alkoholový syndrom, plně vyjádřený, je charakterizován nápadným obličejem dítěte (úzké rty, nevytvořené filtrum, kožní řasa ve vnitřním koutku oka), nižší porodní hmotností, poškozením mozku, vadami kostí, poruchou tvorby nehtů, vadami srdce, ledvin, plic, hyperkinetickým syndromem a nižšími rozumovými schopnostmi.²⁵ V současnosti sice není přesně známo, jaké množství alkoholu je pro vývoj plodu škodlivé,

²³ ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy...* 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. s. 95 - 97

²⁴ ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy...* 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. s. 97

²⁵ MEČÍŘ, J. *Zneužívání alkoholu a nealkoholových drog u mládeže...* 1. vyd. Praha: Avicenum, 1998. s. 17

ale prokazatelně je zjištěno, že množství 30 – 60 ml čistého alkoholu denně znamená pro plod nebezpečí.²⁶

Následkem dlouhodobé nadměrné konzumace alkoholu může být vznik alkoholové závislosti se všemi zdravotními, socioekonomickými, právními a jinými souvislostmi. Zde hrají významnou roli také genetické dispozice. Pokud je jeden z rodičů alkoholik, měli by mladí lidé abstinovat úplně. Absolutní zákaz konzumace alkoholu by měli respektovat fyzicky nedospělí, těhotné ženy, lidé s onemocněním jater, srdečním selháním, se zvýšenou hladinou tuků v krvi, degenerativním nervovým onemocněním, mozkovým krvácením v minulosti, s onemocněním nádorovým, nemocní s vyšším krevním tlakem a srdečními arytmiemi.

Je nutné upozornit také na to, že i zdraví lidé, kteří konzumují pravidelně relativně malá množství alkoholu, mají v případě, že toto množství přesahuje průměrně 32 gramů čistého alkoholu na den vyšší celkovou nemocnost a úmrtnost ve srovnání s lidmi pijícími méně nebo vůbec ne. Jen pro ilustraci - jeden centilitr čtyřicetiprocentního destilátu odpovídá 31 gramům čistého alkoholu.

Zatím jsem se zmiňovala o negativních vlivech požívání alkoholu. Můžeme si proto položit otázku: má alkohol i pozitiviva?

V posledních letech mnohá pozorování a studie prokázaly, že pijáci malých dávek mají nižší celkovou úmrtnost na srdeční onemocnění. Dokonce jsou již známy některé mechanismy, které jsou za tento fakt odpovědné. Pravidelný příjem menšího množství alkoholu pozitivně ovlivňuje hladinu cholesterolu a také zvyšuje aktivitu endogenního fibrinolytického systému, čímž nedochází ke vzniku krevních sraženin způsobujících vznik srdečního infarktu.

Z epidemiologických analýz však vyplývá, že pokud se odhadne počet lidí, kteří by nezemřeli díky výše zmíněnému pozitivnímu efektu alkoholu (nižší úmrtnost na srdeční infarkt), odpovídá tento počet zhruba množství úmrtí navíc, které má za následek naopak nadměrné pití alkoholu. Tedy obecně vzato, skóre pijáci versus nepijáci je 1 : 1.

²⁶ ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy...* 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. s. 98

2.3 Reklama a její vliv na spotřebu alkoholu v České republice

Reklama hraje v dnešní době jednu z nejdůležitějších rolí v našem životě, aniž bychom si to uvědomovali. Všude přítomné billboardy a plakáty obklopují nejen nás, ale i naše děti. Dokonce i naše soukromí je narušeno reklamou. Zejména z televizních obrazovek, rozhlasu i tisku. Tento vysoký nápor na počátku 20. století udělal z reklamy novodobý fenomén, před kterým se nedá nikam schovat. V televizi reklamu na alkohol vidíme stále, protože tato propagace nejrůznějších druhů lihovin tvoří podstatnou část reklamního zisku. Nemohu také opomenout naše sportovce, kteří jsou většinou sponzorováni výrobci lihovin. Vždyť i naše nejvyšší fotbalová liga nese název podle piva Gambrinus.

Nejvíce jsou reklamou zasaženy děti. Vidím to i na své desetileté dcerce, která dokáže spolehlivě citovat jednotlivé slogany konkrétních reklam a to včetně reklam na alkohol. Děti v tomto věku nemají žádné povědomí o nebezpečí, které alkohol představuje. Berou ji jako zábavu, při které zjišťují, kdo z nich si pamatuje více reklam. Byla jsem svědkem, jak se tříletý chlapeček natahuje po láhvi alkoholu v prodejně a volá na svoji mámu, že toto je ta láhev z reklamy, která se mu tolik líbí.

Proč by reklama nemohla lákat k prodeji alkoholu, ale zároveň i upozorňovat na nebezpečí, které hrozí při jeho vysoké konzumaci. Pak už by záleželo jen na samotném člověku, jak se rozhodne. Myslím si, že často zapomínáme na skutečnost, že naše budoucnost jsou naše děti.

Ve Švýcarsku, Švédsku nebo Francii se reklama na alkohol nesmí vůbec vysílat. Polsko zase zakázalo uvádět reklamu na alkohol od šesti do dvaceti hodin. Jak je možné, že reklama na cigarety je u nás zakázaná a na alkohol ne, když celková spotřeba alkoholu za dvě desetiletí stoupla asi o devět procent? Jen pro představu - v roce 1989, na každého Čecha připadla průměrná spotřeba nápojů obsahujících alkohol 171 litrů, v roce 2007 to bylo už 186 litrů. Na základě zprávy zveřejněné na podzim 2007 Světovou zdravotnickou organizací (World Health Organization, WHO) je současná situace ještě horší. Z šetření vyplývá, že některé české děti s alkoholem začínají už v deseti letech, přičemž přibližně od třinácti let se začínají opíjet pravidelněji. Každý občan naší republiky včetně nemluvňat vypije ročně deset litrů čistého alkoholu, přepočteno na dospělé osoby je to skoro patnáct litrů. Tyto údaje jsou však mnohými

odborníky napadány a odmítány. Pro srovnání uvádím údaje zveřejněné Českým statistickým úřadem (ČSÚ).

Poslední zveřejněné údaje ČSÚ, tedy nejčerstvější údaje, o spotřebě alkoholických nápojů za rok 2007 uvádějí spotřebu ve výši 186,4 litru na osobu celkem. Nejvíce Češi vypijí piva. Na jednoho obyvatele připadá bezmála 160 litrů piva ročně. Také spotřeba vína se zvýšila, z 13,5 litrů v roce 1989 na současných 18,5 litrů.²⁷

Na Slovensku je ve srovnání s Českem situace opačná. Dvacet let po pádu totality a spotřeba lihovin a piva na Slovensku v posledních letech klesla. Roční spotřeba se zde snížila téměř o 19 litrů na celkových 107 litrů za rok. Nejvýrazněji poklesla konzumace lihovin, kterých se nyní vypije o 17% méně. V loňském roce každý Slovák vypil 10,5 litru. Také konzumace piva výrazně klesla a to o 13%.²⁸

Tabulka č. 2: Spotřeba alkoholu na 1 obyvatele v ČR v litrech za posledních deset let²⁹

Ukazatel	R o k										
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
alkoholické nápoje celkem	185,3	184,2	184,3	181,3	184,4	186,4	184,4	188,1	184,3	185,8	186,4
lihoviny (40%)	8,2	8,3	8,3	8,2	8,3	8,4	7,6	7,8	8,0	8,2	8,4

²⁷ Dostupné na: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/2003.pdf

²⁸ Dostupné na: <http://domaci.ihned.cz/c1-38608960-spotreba-cisteho-alkoholu-v-cr.2009>

²⁹ Dostupné na: <http://domaci.ihned.cz/c1-38608960-spotreba-cisteho-alkoholu-v-cr.2009>

3. PREVENCE PROVÁDĚNÁ V SOUVISLOSTI S POŽÍVÁNÍM ALKOHOLU MLÁDEŽÍ

3.1 Pravidla prevence problémů s alkoholem v rodině

Jak správně vychovávat a být ten nejlepší rodič nás ve škole nikdo nenaučil. Při narození našich dětí se každý z nás učil vše od nuly a snažil se vypracovat svoji výchovnou strategii tak, aby byla tou nejlepší. Neměla bych, ale opomenout jeden jasný příklad, z kterého jsme přece jen mohli čerpat a to z vlastní výchovy od našich rodičů. Dítě, které přišlo na svět, neví co je dobré a co špatné. Tyto hranice mu ukazují dospělí. Každá rodina má své vlastní styly výchovy, kde mohou převládat jak prvky liberální, demokratické tak i autoritativní. Rodiče by měli trvat na těch pravidlech, která jsou pro dítě důležitá, ale tam kde je to možné, připustit diskusi a kompromisy. Je důležité, aby rodiče byli schopni ovládat se při diskusi se svými dětmi a případně přiznali svoji chybu. Každý z nás a hlavně dítě potřebuje mít pocit, že ho okolí vnímá, že to co dělá je správné a že je pro své okolí jedinečný a nenahraditelný.

Rodiče by měli se svými dětmi otevřeně hovořit o problémech konzumace alkoholu a jeho dopadech na člověka. Než, ale začneme o této problematice s dítětem hovořit, měli bychom si něco o škodlivosti alkoholu nastudovat, abychom dítěti dokázali správně odpovědět na položené otázky. Vhodné jsou příklady z okolí, se kterými se dítě setkává nebo setkalo, aby si samo dokázalo představit, co alkohol dokáže. Rodiče mají bezesporu velký vliv na to, zda jejich děti budou konzumovat alkohol či nikoliv. Rodiče jsou pro dítě vzorem, který se snaží napodobovat ať už kladně nebo záporně. Je předpoklad, že pokud dítě žije v rodinném prostředí, kde citově strádá nebo kde jsou na denním pořádku často konfliktní situace, snáze podlehne konzumaci alkoholu. A proto prevenci konzumace alkoholu v rodině pomáhají následující pravidla.

Zdravá pravidla v rodině podle MUDr. Karla Nešpora³⁰

- **„Pravidlo žádný alkohol nebo drogy u nezletilých** – toto pravidlo má dobré lékařské zdůvodnění. Nedospělý organismus je po tělesné i duševní stránce ohrožen alkoholem a drogou mnohem víc. Toto pravidlo je třeba dítěti nebo dospívajícímu vysvětlit, aby pochopili, že je má chránit, ne zbytečně omezovat.
- **Pravidlo předem daných a logicky souvisejících důsledků porušení pravidla** – dítě by mělo vědět, co bude následovat, pokud se napije nebo bude brát drogy – např. snížení nebo pozastavení kapesného, domácí vězení, zákaz návštěvy riskantních večírků nebo koncertů. Je správné dítěti vysvětlit souvislost mezi porušením pravidla a zákonem. Samozřejmě by nebylo realistické čekat nadšený souhlas.
- **Pravidlo neústupnosti vůči vydírání** – pláč výčitky typu „Ty mi nevěříš!“ nebo sliby by neměly rodiče zviklat. Je třeba dítěti vysvětlit, že rodiče jsou za ně zodpovědní, a tedy nemohou rodičovskou zodpovědnost jen tak odložit.
- **Pravidlo práva na kontrolu** – neostýchejte se zkontrolovat, kde dítě skutečně je, jestli u někoho z kvalitních kamarádů, v zájmovém kroužku nebo někde úplně jinde.
- **Pravidlo informovanosti** – Buďte připraveni o alkoholu a drogách diskutovat, opatřete si potřebné informace, abyste věděli více nežli dítě. V diskusích ovšem musíte trvat na základním pravidle „žádný alkohol a drogy nezletilým“. Dítě se může v rozumné míře na vytváření pravidel podílet – stanou se pro ně přijatelnější. O pravidlech by se nemělo vyjednávat, když byla porušena.“

3.2 Prevence závislosti

Neustále se hovoří v souvislosti s patologickými jevy o prevenci. Ze slovníku se dozvíme, že slovo **prevence** = „předcházení, ochrana, soubor sociálních a zdravotních opatření s cílem předcházení ohrožení zdraví, vzniku nemocí a trvalých následků z nich.“³¹ Asi od 50. let minulého století se prevence dělila na primární a sekundární, od 60. let hovoříme i o prevenci terciální.

Primární prevence, první, prvotní, přední nebo i základní, pracující tam, kde se problém dosud neobjevil a kde se dělá vše pro to, aby vůbec nevznikl. Soustřeďuje

³⁰ NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat.* 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. s. 15-16

³¹ PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J. *Akademický slovník cizích slov.* 1. vyd. Praha: Academia, 2001. s. 617

se tedy na tzv. zdravou populaci. Podstata primární prevence spočívá zejména v tom, aby se co nejvíce snížila poptávka po alkoholu, aby nebyl vyhledáván a konzumován. Je zaměřena na ovlivňování chování jedince z důvodu změn norem a hodnot společnosti, ve kterém žije (rodina, školní kolektiv, populace jako celek) a které do jeho života přináší určitá rizika, a tak je odstranit nebo alespoň oslabit. Primární prevence, aby byla efektivní, nemůže být disciplínou jednoho oboru (např. medicíny), ale musí být interdisciplinární.

Jinými slovy, v primární prevenci se jedná o působení na dosud nezasaženou populaci. Patří sem vše od informací v rámci vyučování přes přípravu na rodičovství, vytváření nabídky alternativních, společensky přijatelných aktivit až po ovlivňování názorů a postojů jedince i veřejnosti a podporu zdravého životního stylu.

Sekundární prevence se zabývá vyhledáváním problému, který již vznikl a jeho léčbou. Tedy jak pomoci těm, kteří již pravidelně požívají alkohol najít cestu zpět, jak zmírnit zdravotní, popř. sociální důsledky.

Poslední druh prevence, terciální, se snaží zmírnit důsledky, které požívání alkoholu způsobuje. Někdy se také můžeme setkat s pojmem Harm reduction, který bychom mohli přeložit jako snižování škod. Tento typ prevence pravděpodobně nelze považovat za řešení, ale spíše za volbu „menšího zla“. Je uplatňován především v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií, např. výměna použitých jehel a stříkaček za nové u lidí, kteří necítí potřebu se léčit a nevidí svoji situaci jako problém.³²

Pro osoby závislé na alkoholu je utvářen systém odborné pomoci, kde jeho jednotlivé složky nabízí odlišné služby podle určitých indikátorů. Velký vliv zde má fáze závislosti, hloubka motivace změnit se, ochota spolupracovat, sociální situace jedince, psychické poškození, atd.

Zařízení poskytující pomoc při problémech s požíváním alkoholu³³

- **Linky telefonické pomoci** – některé mají nepřetržitý provoz a slouží převážně pro první kontakt, radu, pomoc v krizi a podle druhu problému odkazují a nabízejí služby dalších specializovaných pracovišť, pokud jimi sami nejsou.

³² NEŠPOR, K. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech...* 1. vyd. Praha: Portál, 1995. s. 51

³³ HEŘMANOVÁ, A. *Drogová prevence v ČR. 1999.* s. 2
Dostupné na: <http://www.knihovna.adam.cz/drogy99/index.htm>.

- **Poradny** – na základních a středních školách působí výchovní poradci a poradci pro drogovou problematiku. Kromě zajišťování primární prevence mají za úkol i monitorovat situaci v konkrétní škole a podchytit jedince, kteří již mají s alkoholem zkušenost.
- **Pedagogicko-psychologické poradny pro děti a mládež, poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy** – ne všechny poradny se zabývají i danou problematikou. Některé spolupracují na projektech primární prevence, jiné mohou spolupracovat s rodinami jedinců požívajících alkohol. Všechny by však měly mít přehled o možnostech, které v okolí existují.
- **Alkoholicko-toxikologické poradny** – jsou součástí psychiatrických oddělení a zabývají se převážně psychickými poruchami v souvislosti s užíváním alkoholu. Na základě vstupního rozhovoru doporučují vhodný typ léčebného zařízení, popř. ambulantní léčbu.
- **Detoxikační jednotky** – bývají součástí oddělení pro léčbu závislostí nebo psychiatrických léčeben. Poskytují speciální krátkodobou (několik dnů) až střednědobou (několik týdnů) medicínskou a psychologickou pomoc při vysazení alkoholu. Smyslem je pomoci jedinci překonat možné odvykací příznaky a připravit jej na další léčbu. Důležitou součástí je i spolupráce s nejbližšími.
- **Denní stacionář** – jedná se o denní psychiatricko-psychologickou a psychosociální péči o pacienty, pro které v danou chvíli není nutný nebo možný pobyt v lůžkovém zařízení a běžná ambulantní nebo poradenská péče je pro ně málo intenzivní. Jsou to převážně jedinci, kteří ukončili pobyt v psychiatrické léčebně nebo v nemocnici nebo se připravují na dlouhodobý léčebně-rehabilitační pobyt či se z takového pobytu vrátili a potřebují ještě určitou dobu denní kontakt. Činnost se převážně skládá z individuální a skupinové psychoterapie, sociální terapie - nácvik sociálních dovedností a odpovědnosti, klubových a volnočasových aktivit a základního medicínského servisu.
- **Ústavní léčba** - je prováděna ve zdravotnických zařízeních (např. speciální oddělení v rámci psychiatrických léčeben), skýtá pro osobu závislou na alkoholu bezpečnější ochranné prostředí. Jedinec nemá přístup k alkoholu, nedostává se do situací, které v běžném životě fungují jako spouštěče (např. hádku řeší opitím),

je zde k dispozici odborná péče a organizovaný program. Ústavní léčba je vhodná pro ty, kteří neúspěšně prošli ambulantním léčením, jsou ve stavu vyžadujícím dohled lékaře (pokusili se o sebevraždu), pohybují se v nevhodném nebo nebezpečném prostředí, mají slabou motivaci a hrozí, že by ji ve svém přirozeném prostředí ztratili, popř. mají ústavní léčbu soudně nařízenou.

- **Terapeutické komunity** – nabízejí jiné formy dlouhodobého léčení a resocializační programy. Mají tu zvláštnost, že se pacient co nejaktivněji podílí na léčbě, vytváří se zde obousměrná komunikace mezi pacientem a jednotlivými členy terapeutického týmu a mezi pacienty navzájem. Důležitou roli hraje zpětná vazba (jak mé chování působí na druhé), která vytváří základ sociálního učení a změněného pohledu na sebe sama. Delší doba pobytu (až jeden rok) přináší značné výhody, ale také větší zodpovědnost a aktivní podíl na léčbě ostatních.
- **Doléčovací a resocializační centra** - jsou určena pro klienty, kteří prošli určitým typem léčby. Pomáhají jim při stabilizaci ve zcela nových podmínkách života. Podle individuálních případů trvá doléčovací program od dvou měsíců do jednoho roku. Velký důraz se klade na nácvik situace selhání, jak se zachovat a co konkrétně dělat, dojde-li k opětovnému užití alkoholu, aby se člověk znovu nepropadl zpět do závislosti (tzv. prevence relapsu). Terapeutická práce je orientována na tematické, plánovací a dynamicky orientované skupiny, na individuální práci s klienty, jejich rodiči nebo partnery, na rodinnou terapii i samostatné rodičovské skupiny. Osvědčily se i společné víkendové pobyty se sportovně-rekreační náplní. Jinou formou jsou tzv.
- **Re-entry domy** - slouží těm, kteří se nemají kam, nemohou nebo nechtějí vrátit a po léčení zde prožívají stádium návratu do společnosti (zhruba rok až dva). Učí se praktickým dovednostem (např. hospodaření s penězi, praní, plánování nákupů, prostě vedení domácnosti, zprvu pod dohledem, později stále samostatněji), začínají pracovat ve stálém zaměstnání, zdokonalují se v dovednostech ve vztazích, snaží se účelně nakládat s volným časem.
- **Zařízení azylového typu** – určena pro ty závislé jedince, kteří pít alkohol chtějí, nemají domov, nikdo o ně nestojí a sami o sobě nejsou momentálně schopni jakékoli výraznější změny současného životního stylu. Je jim poskytnuto jídlo,

oblečení, základní hygienický servis, případné lékařské ošetření a ubytování na určitou přechodnou dobu.³⁴

- **Anonymní alkoholici** – organizace založená v r. 1935 v USA. Dnes působí v mnoha zemích. Nabízí zcela jiný pohled a vedení závislých lidí, kteří se pravidelně scházejí ve skupinách, kde pracují anonymně, jsou soběstační a nejsou vedeni profesionály. Skupina je otevřena pro všechny, kdo má touhu přestat pít alkohol.³⁵

Kazuistika - Psychiatrická léčebna v Kroměříži

V loňském roce jsem společně se svými studenty navštívila Psychiatrickou léčebnu v Kroměříži. Většina studentů byla v takovém zařízení poprvé. Chtěla jsem jim ukázat svět lidí, kteří podlehli alkoholu, svět lidí, kteří nejsou schopni sami bojovat a vyrovnat se závislostí na alkoholu. Cílem návštěvy v psychiatrické léčebně bylo ukázat studentům, že propadnout závislosti je snadné jak pro člověka relativně šťastného a pocházejícího ze střední vrstvy, tak i pro osoby potácející se na okraji společnosti. Na studenty nejvíce zapůsobilo setkání s jedním z pacientů, který jim svůj vlastní životní příběh vyprávěl.

Z mého pohledu tento pacient podlehl kouzlu peněz a možnostem, které se mu v dnešní společnosti naskytly. Dalo by se říct, že mu nic nechybělo. Měl manželku, děti, práci a velké množství peněz. Pitím se snažil vyplnit mezeru nespokojenosti ve svém životě. Hledání seberealizace je častým problémem lidí. Někdo ji nalezne ve sportu, někdo ve vzdělání, v rodině, jiní zase ve svých koníčcích a bohužel pro nemalou skupinu se koníčkem stane různá forma nežádoucí závislosti.

Na základě tohoto příběhu poznali moji studenti odvrácenou tvář alkoholu. Myslím si, že je pro ně velmi přínosné a nutné se s touto problematikou seznámit právě takovým způsobem. Rodiče, učitelé a vychovatelé mohou určitě odvést spoustu dobrého a užitečného v prevenci požívání alkoholu, ale vlastní prožitek a vlastní zkušenost je víc, než jen poučování a zákazy.

Ráda bych ještě v této kapitole podrobněji popsala Psychiatrickou léčebnu v Kroměříži. Její terapeutický tým, způsob financování, technické podmínky, režim,

³⁴ HEŘMANOVÁ, A. *Drogová prevence v ČR*. 1999. s. 2
Dostupné na: <http://www.knihovna.adam.cz/drogy99/index.htm>.

³⁵ NEŠPOR, K. *Sředoškolaáci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech...* 1. vyd. Praha: Portál, 1995. s. 49

podmínky přijetí, klienty (cílovou skupinu), hodnocení a kontrolu klientů, ukončení pobytu a následnou péči a spolupráce s dalšími zařízeními.

Psychiatrická léčebna v Kroměříži patří svým rozsahem i počtem lůžek mezi třetí největší zařízení tohoto druhu u nás. Přijme přes 6000 pacientů ročně. Centrální prostranství léčebny tvoří bazilika Cyrila a Metoděje ve stylu moravské secese. Ředitel léčebny usiluje, aby léčebna byla památkově chráněná. Celkem má 20 pavilonů, 1200 lůžek, 600 zaměstnanců. V psychiatrické léčebně v Kroměříži jsou léčeni alkoholici z řad mužů, žen i děti. Dokonce i drogově závislí, patologičtí hráči i tzv. účeloví klienti, kteří nemají vlastní bydlení ani zdroj příjmu (tito pacienti jsou proto osvobozeni od regulačních poplatků).

Léčebna v Kroměříži je příspěvkové zařízení, proto pobyt je zde plně hrazen zdravotní pojišťovnou. Pacientova finanční spoluúčast je pouze 60,- korun za den. Tuto částku platí buď hotově, nebo šekem jednou měsíčně. Při přijetí musí mít pacient s sebou doporučení od praktického lékaře a aktuální střízlivý stav.

Celý rok Kroměřížská léčebna spolupracuje s Občanským zařízením Lotos Brno (chráněné bydlení), jehož hlavní myšlenkou je poskytování intenzivního, různorodého a dostatečně dlouhého doléčovacího programu pro osoby závislé na alkoholu, motivované ke změně. Hlavní spolupráce mezi léčebnami probíhají při Dnech otevřených dveří. S léčebnou ve Šternberku se hraje v této době každý rok turnaj ve fotbale.

Oddělení 10A má devět pokojů z toho dva přijímací pokoje (1/10 lůžek, 1/6 lůžek). Při příchodu do léčebny jsou pacienti ubytováni do těchto dvou pokojů, protože je potřeba co nejrychleji je začlenit do kolektivu. Zbývajících 7 pokojů je 3 a 4 lůžkových. Každý pacient má svoji skříňku, která je uzamykatelná, noční stolek a polici. Na oddělení je jídelna, společenská místnost s televizí, menší posilovna, dílna, kuželna, psychoterapeutická místnost, ve které každý den probíhá relaxační techniky, stolní tenis a společenské hry. Výrobky, které pacienti sami udělají, se pak prodávají za symbolickou cenu v socioterapeutickém klubu. K dispozici je i pro pacienty automatická pračka, v níž si sami perou své věci. Při příchodu do léčebny je pacientům vydán ručník, pyžamo a povlečení, které se 1x týdně mění. Strava zahrnuje snídani, oběd, večeři, čaj a pečivo. V areálu léčebny je i bufet.

Celkový počet pacientů na oddělení je 39 – 42 mužů, jejich věkový průměr je 40 let. Většinou nastupují na první léčbu kolem 35 let. Jde o otevřené mužské protialkoholní oddělení, pro opakované léčby pacientů s chronickou podobou alkoholismu, s neetickým chováním, porušováním pravidel (tzv. debaklový stav) a poruchami osobnosti, bez hlubší motivace k léčbě. Oddělení 10A není specializované oddělení. Na oddělení 10A je tým složený z primáře, ošetřující lékařky, psychoterapeuty, vrchní sestry, staniční sestry a sociální pracovnice.

Hlavním cílem je nastavení pacienta na abstinenci, dále vytvoření podmínek pro jeho rychlé zotavení jak po tělesné tak i psychické stránce a pomoci mu překonat problém s alkoholem. Základem je léčebný režim, který má předem jasně stanovené cíle a mantinely. Léčba probíhá za dodržování abstinence a řídí se strukturovaným denním programem, který začíná budíčkem v 6:00 hodin ráno, osobní hygienou, rozvíčkou, rajóny. V 7:30 hodin je nástup na snídani, po které je ranní komunita, kdy proběhne seznámení s programem dne a hodnocení pacienta. Dále následuje pracovní terapie a oběd. Odpoledne je zaplněno zájmovou činností.

Každou středu je tzv. kvizový podvečer. V 18:30 hodin je nástup na večeři, po které následuje program u televize. Po dobu pobytu v zařízení je pacient v pracovní neschopnosti. Program léčby je tvořen režimovou léčbou, pracovní terapií, skupinovou terapií, edukativní aktivitou (osvětou), biblioterapií, sportovní terapií, pracovní činností, relaxací, individuální terapií a ručními pracemi. Součástí léčby je socioterapeutický klub – 1x za měsíc ve čtvrtek setkání pacientů s pacienty po léčbě, s rodinou. Tento klub je přístupný i veřejnosti. K nabídce zařízení patří rekondiční opakování pobytu za účelem posílení vyléčeného pacienta. Pacient rekondičního pobytu musí být abstinent. Pacient končí léčbu po uplynutí doby, která je stanovena k dané léčbě. Každému pacientovi je doporučeno ambulantní doléčení, po dobu min. 1 roku. Po půl roce se lze objednat na rekondiční pobyt. Při mimořádně závažném porušení pravidel jako je porušení abstinence následuje okamžité vyloučení.

Základní doby léčby:

3 měsíce – středně dlouhodobá

6 týdnů – detoxikační krátkodobá

14 denní – klasický „detox“

Po třítydenním pobytu v léčebně a při řádném plnění programu jsou udělovány vycházky a dovolenky. Vycházka ve středu je od 14:00 – 17:00 hodin, víkendová dovolenka je od soboty 6:00 hodin do neděle 20:00 hodin. Po návratu do léčebny je u pacienta automaticky provedena dechová zkouška nebo odběr krve a moč.

Základní dokumentací každého pacienta je tzv. Dekurz. Zde jsou evidovány všechny zápisy z vizit (2x týdně), hodnotící zprávy patronů, sester, psychologické vyšetření pokud je indikováno, informace o rodině, přátelích a zaměstnavateli.

Pacient si vede svůj vlastní deník, do kterého si každý večer píše hodnocení léčebného dne. Po propuštění dostává pacient propouštěcí zprávu, kterou předá svému praktickému lékaři. Pacientům jsou namátkově prováděny dechové zkoušky, kontroly skříněk, při podezření z porušení režimu proveden odběr krve, u detoxikací odběr moči.

Pokud pacient hrubě poruší režim, léčebny je mu udělena sankce, ke které vyjádří celá komunita a ta pak stanoví trest. Není jasně stanovený bodovací systém. Pokud pacient nespolupracuje, nemá nárok na vycházku.

Na světě je v současné době spousta problémů, které ovlivňují a ohrožují naši civilizaci. Jedním z těchto problémů, který je mnohdy opomíjen, je alkohol. Závislost na alkoholu je choroba, která se dá léčit a vyléčit pokud, ale člověk dodržuje dané pravidlo a to abstinenci. Proto je pro některé z nás protialkoholní léčebna často jediná možnost, jak se zbavit závislosti na alkoholu. Problém pro každého, kdo nadměrně pije alkohol, je přiznat si tuto skutečnost a začít ji řešit. Zbavit se závislosti na alkoholu musí chtít především sám alkoholik. Většinou se chtějí léčit lidé, které alkohol ovládá již několik let.

Myslím si, že se jedná o velmi důležitou a potřebnou práci. Vyplývá to i z hlediska návštěvnosti léčebny, kterou ročně projde až 6000 pacientů. Překvapila mě skutečnost, že léčba v tomto zařízení je plně hrazena zdravotní pojišťovnou. Domnívám se, že kdyby se pacienti podíleli finančně na svém léčení, byl by to pro ně způsob výchovy.

3.3 Postoj společnosti k prevenci konzumace alkoholu mládeži

Poměrně vysoká spotřeba alkoholu v ČR a relativně velmi tolerantní postoje společnosti i ke konzumu nadměrných dávek alkoholu vedou u nás k tomu, že závažné ekonomické, sociální a zdravotní problémy způsobené alkoholem jsou do značné míry paušalizovány a přehlíženy. Abúzus alkoholu a závislost na alkoholu jsou zdravotní problémy, které jsou přímým důsledkem nesmírného konzumu alkoholu. I když počet mužů a žen ambulantně nebo ústavně léčených pro tyto problémy jde ročně do desítek tisíců, tvoří tyto jen menší část škod způsobených alkoholem. Málo si dosud u nás uvědomujeme, že nadměrná spotřeba alkoholu se podílí na vzniku, rozvoji a průběhu celé řady závažných tělesných onemocnění, jak již bylo dříve uvedeno. Spotřeba alkoholu významně ovlivňuje střední délku života, zvláště pak u mužů.

Ekonomické ztráty, k nimž dochází v důsledku požívání alkoholu, lze jen těžko vyčíslit, protože u nás neexistuje ekonomická studie z této oblasti. Jisté je, že ztráty vzniklé sníženou produktivitou a náklady na zdravotní péči jsou značné a převyšují zisk, který společnost získává z daňového zatížení alkoholických nápojů.

Jsem přesvědčena o tom, že je velmi důležité, aby veřejnost věděla i o odvrácených stránkách tolik populárního konzumu, protože právě postoje veřejnosti mohou napomáhat rozumným programům zaměřeným na omezení škod, které nemírným požíváním alkoholu vznikají. Právě společnosti, které zneužívání alkoholu odmítají, bývají schopny prosadit rozumná omezující opatření.

Protidrogová politika je v České republice uskutečňována na národní, krajské a místní úrovni. Protidrogovou politiku na národní úrovni koordinuje Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP). RVKPP je jedním z pracovních a poradních orgánů vlády České republiky. Rada vznikla na základě usnesení vlády č. 643 ze dne 19. června 2002. Předchůdkyní RVKPP byla Meziresortní protidrogová komise, zřízená usnesením vlády č. 275 ze dne 26. května 1993. Jednání RVKPP se konají zpravidla 4krát ročně podle plánu práce, který rada schvaluje na svém prvním jednání v kalendářním roce. Jednání rady i jejích výborů a pracovních skupin jsou neveřejná, ale schválená usnesení z jednání, včetně výsledků hlasování, jsou zveřejňována. Rada projednává a předkládá vládě základní dokumenty protidrogové politiky, kterými jsou

národní strategii protidrogové politiky, akční plán realizace národní strategie protidrogové politiky a další návrhy a informace.³⁶

Tabulka č. 3: Složení Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky³⁷
(ke dni 31. 1. 2010)

funkce v radě	titul, jméno, příjmení	funkce mimo radu
předseda	Ing. Jan Fischer, CSc.	předseda vlády ČR
místopředseda	Michael Kocáb	ministr pro lidská práva
výkonný místopředseda	doc. MUDr. PhDr. Kamil Kalina, CSc.	národní protidrogový koordinátor ředitel sekretariátu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky
členové	PhDr. Miroslava Kopicová	ministřyně školství, mládeže a tělovýchovy
	Mgr. Dana Jurásková, Ph.D., MBA	ministřyně zdravotnictví
	JUDr. Petr Šimerka	ministr práce a sociálních věcí
	Ing. Eduard Janota	ministr financí
	MUDr. Martin Barták	místopředseda vlády, ministr obrany
	JUDr. Daniela Kovářová	ministřyně spravedlnosti
	Ing. Martin Pecina, MBA	ministr vnitra
	MUDr. Pavel Bém	primátor hl. m. Prahy
	prim. MUDr. Jiří Dvořáček	ředitel Psychiatrické léčebny Červený dvůr
Mgr. Sylva Majtnerová	Asociace nestátních organizací	

Působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek upravuje z. č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

³⁶ Dostupné na: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/protidrogova-politika>, 2010

³⁷ Dostupné na: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/protidrogova-politika>, 2010

3.4 Prevence konaná orgány Policie ČR ve Zlínském kraji

Oblast prevence kriminality je jednou z priorit Ministerstva vnitra ČR. Preventivní činností Policie České republiky se rozumí všechna opatření, jejichž cílem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality prostřednictvím omezení kriminogenních příležitostí a působením na potenciální pachatele a oběti trestných činů a přestupků. Účelem preventivní činnosti policie je za významné spolupráce veřejnosti spoluvytvářet pozitivní obraz policie ve společnosti a přispívat tak k ochraně bezpečnosti osob a jejich majetku.

V rámci tehdejšího Okresního ředitelství Policie České republiky Zlín vznikla Preventivně informační skupina ke dni 1. května 1999 (v současné době Preventivně informační oddělení). Aktivity oddělení jsou zaměřeny především na oblast pravidelných přednášek na základních a středních školách a v různých zájmových organizacích. Jedním z hlavních cílů pracovníků tohoto oddělení je informovat občany o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností. K tomuto účelu byla zřízena i poradenská místnost pro veřejnost. Policisté zde poradí a předvedou jak zabezpečit byt, rodinný dům, rekreační objekt, automobil nebo jak se nestát obětí trestného činu či přestupku. Dalšími oblastmi jsou bezpečnost silničního provozu, drogová problematika, zvyšování právního vědomí apod. Tyto preventivní informace předávají občanům s využitím médií a dále formou přednášek, kdy se ve velké míře zaměřují na žáky základních a středních škol a také na seniory. Děti, ženy a starší lidé patří mezi nejohroženější skupiny obyvatel. Pracovníci oddělení nabízejí široké spektrum témat přednášek, které jsou zaměřeny na vybrané cílové skupiny.

Přehled přednášek nabízených v rámci činnosti Preventivně informačního oddělení Zlín³⁸

Trestná činnost páchaná na mládeži - určeno pro žáky II. stupně ZŠ

Přednáška je zaměřena na problematiku zanedbání povinné výživy, týrání svěřené osoby, pohlavní zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, obchodování se ženami

³⁸ Dostupné na intranetu policie: <http://www.zl.jm/pis/preventista.htm>,2010

Kriminalita mládeže a trestná činnost mládeže - určeno pro žáky II. stupně ZŠ, studenty SŠ a OU

Přednáška je zaměřena na základní právní pojmy, příčiny, které vedou mládež k páchání kriminálních deliktů, majetkovou trestnou činnost, násilnou trestnou činnost, rasově motivovanou trestnou činnost, divácké násilí, sprejerství, konkrétní případy dětí ze Zlína a okolí.

Drogová problematika - určeno pro žáky II. stupně ZŠ, studenty SŠ a OU

Obsahem přednášky je drogová scéna v České republice, kriminologické aspekty drogové problematiky, právní úprava drogové problematiky v České republice, umění "ne"

Zvyšování právního vědomí (určeno pro žáky II. stupně ZŠ, studenty SŠ a OU)

Přednáška je zaměřena na základy trestního práva a trestního řádu, zákon o Policii ČR, přestupkový zákon, správní právo, trestní odpovědnost, právní povinnosti a práva mládeže.

Výše uvedená témata přednášek jsou stručným průřezem činnosti Preventivně informační skupiny Zlín (PIS). Jedná se pouze o výčet, který má vztah k tématu mé práce. Pracovníci PIS mimo jiné uskutečňují exkurze na Územním odboru Policie ČR Zlín, pořádají dny Policie pro žáky základních a středních škol, a pro širokou veřejnost. Samotnou práci PIS ovlivňuje mnoho jevů. To znamená, že při plánování, tvorbě a realizaci strategie preventivních činností vyhodnocují a zohledňují nepřehledné množství faktorů, které ovlivňují bezpečí občanů a okolnosti, které vytvářejí bariéry mezi policií a veřejností. Při preventivní činnosti pracovníci skupiny úzce spolupracují i se sdělovacími prostředky. Ve zlínském regionu mají své zástupce následující regionální i celostátní sdělovací prostředky: Česká tisková kancelář, Český rozhlas Radiožurnál, Český rozhlas Brno, Impuls, Frekvence 1, Evropa 2, Rádio Rock Max, Rádio Zlín, Kiss Publikum, Rádio Čas, Tv Nova, Česká televize, Tv Prima, RTA, Televize Zlínsko, Mladá fronta, Blesk, Právo, Zlínský deník, Týdeník Zlínska.

4. PREVENTIVNÍ PROGRAMY VE VPŠ A SPŠ MV V HOLEŠOVĚ

Prevence rizikového chování ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově má dlouholetou tradici, která vyplývá ze samotného zaměření školy (vzdělávání studentů v oboru bezpečnostně právním) a jejího postavení v systému vzdělávání, jako rezortní školy Ministerstva vnitra ČR. Ze strany vedení školy je prevenci věnována velká pozornost, která se odráží i v prosazování Školních preventivních strategií na jednotlivá období. Velkou oporou je v této souvislosti Školní řád školy, který je účinný od 1. ledna 2009. Preventivní aktivity vyplývají z Usnesení vlády číslo 1150/2007 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008-2011 a rezortních programů prevence kriminality Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a Ministerstva vnitra ČR.

Identifikace rizikového chování a jeho potírání v podmínkách školy je záležitostí všech pedagogických pracovníků a uplatňuje se nejen v rámci vyučovacího procesu, ale i ve volnočasových aktivitách studentů.

Školní preventivní strategii pro letošní školní rok (2009/2010) můžeme rozdělit na několik oblastí, které se vzájemně prolínají a navazují na sebe.

Oblasti školní preventivní strategie

- a) Projekty
- b) Poradenství
- c) Přednášková činnost
- d) Volnočasové aktivity
- e) Informačně osvětové aktivity
- f) Spolupráce VPŠ a SPŠ MV v Holešově s institucemi Zlínského regionu

ad. a) Projekt „Nebor drogy, budeš grogy“

Hlavním cílem projektu, jehož realizace je rozvržena na školní rok 2009/2010, je populární formou přispět k prevenci kriminality související s drogami a alkoholem, přiblížit mládeži negativní dopady tohoto druhu jednání a rozšířit znalosti u pedagogů, kteří se zabývají výchovou mládeže. Snahou je, aby studenti získali ucelený přehled o drogové problematice a požívání alkoholu v souladu s učebními osnovami a školní preventivní strategií. Cílem je také oslovit pedagogy nejen z policejní školy, ale zejména školní preventisty ze základních škol v Holešově, aby působili na své žáky

v oblasti prevence drogové závislosti a požívání alkoholu. V neposlední řadě chceme oslovit formou tohoto projektu žáky základních škol prostřednictvím preventivních akcí, které jsou zaměřeny na prevenci rizikového chování (příloha č. 2 a 3).

Projekt je rozdělen do několika částí:

První část je zaměřena na první ročník maturitního studia na policejní škole. V rámci projektu se uskutečnil adaptační kurz pro první ročník, jehož cílem bylo vytvoření nebo „nastartování“ zdraveného třídního kolektivu. Pro školní rok 2009/2010 bylo přijato 90 studentů maturitního studia do třech tříd prvního ročníku. Obsahem třídního adaptačního kurzu byla témata drogová závislost, konzumace alkoholu a šikana. Metody a formy kurzu byly koncipovány jako interaktivní, prožitkové, kontinuální s aktivním zapojením účastníků. Byly zaměřeny především na kognitivní a emocionální stránku osobnosti s dopadem na volní aktivitu a schopnost uvědomění si příčin vlastního chování a jeho korekci. Důraz byl kladen na emocionální zážitek spojený s předáním klíčových informací, uvědomění si vlastního postoje a kultivaci rozhodovacích kompetencí.

Druhá část projektu směřuje především na studenty druhého a třetího ročníku maturitního studia. Tito studenti si v rámci učebních osnov osvojí základní údaje o drogové problematice, včetně požívání alkoholu. Snahou je, aby tyto znalosti dále prohlubovali formou besed, přednášek nebo workshopů. Je nezbytné, vzhledem k odbornému zaměření naší školy, aby právě tuto problematiku zvládli naši studenti na vysoké úrovni a nabyté znalosti uplatnili ve svém profesním životě.

Třetí část je určena pedagogům. Cílovou skupinu tvoří učitelé nejen z policejní školy, ale i učitelé ze základních škol a pracovníci ze střediska volného času mládeže. Chceme, aby i tato cílová skupina rozšířila své znalosti o drogové problematice a alkoholu a dále se v této oblasti vzdělávala. Je potřeba reagovat na růst rizikových faktorů ohrožující mládež.

Čtvrtá část je obsahově velmi rozmanitá, vzhledem k faktu, že chceme oslovit širokou škálu žáků základních škol. Pro tyto žáky policejní škola pořádá různé preventivní akce zaměřené na prevenci rizikového chování (víkendové pobyty, Den Policie, Den otevřených dveří, Vánoce s hvězdičkou, Večer bojovníků). Za velice cenné považujeme realizaci peer programu v oblasti drogové problematiky. Máme vyškoleny „píráky“ - studenty naší školy, kteří působí na základních školách na holešovsku. V těchto aktivitách chceme pokračovat a podporovat především vrstevnický program

peer. V rámci čtvrté části je na leden 2010 plánován víkendový pobyt pro studenty maturitního studia, během kterého budou vyškoleni jako „noví píráci“ ve vrstevnickém programu peer na drogovou a alkoholovou problematiku.

ad. b) Poradenství

Poradenskou činnost zabezpečuje předmětové oddělení společenskovedních předmětů, jehož členy jsou profesionální psychologové, kteří jsou připraveni poskytovat našim studentům erudované konzultace a poradenství ve formě jak individuální, tak skupinové práce. Pro tato individuální setkání byla vybudována poradenská místnost, která vytváří vhodné klima pro takovou činnost. Pro skupinové práce je využívána speciální místnost, vybavená relaxačními židličkami, potřebami pro kreslení, audio a video technikou.

ad. c) Přednášková činnost

Přednášková činnost se uskutečňuje v rámci projektů (spolupráce s občanským sdružením Madio z Otrokovic, Onyx ve Zlíně, se Střediskem výchovné péče ve Zlíně. Škola spolupracuje s policisty z výkonných útvarů Policie ČR, kteří formou besed seznamují studenty s prací policie a aktuálními kazuistikami. Přednášky a besedy jsou zaměřeny do oblastí sexuologie, prevence alkoholismu, mentální anorexie a bulimie aj. V problematice drogové závislosti naše škola spolupracuje s Kontaktním centrem v Kroměříži, jehož pracovníci uskutečňují pro žáky maturitního vzdělávání přednášky zaměřené na drogovou závislost a terénní práce (streetworker). Žáci třetího ročníku proškolili v rámci peer programu své spolužáky z prvního ročníku. Tito žáci působí také ve školách na holešovsku (ZŠ Kostelec, SOŠ Holešov, aj.).

ad. d) Volnočasové aktivity

Volnočasovým aktivitám je ze strany VPŠ a SPŠ MV v Holešově dlouhodobě věnována nadstandardní pozornost. Zabývají se jí nejen třídní učitelé, ale především oddělení vychovatelů. Studenti mohou vyvíjet činnost v těchto kroužcích: střelecký, šachový, ruční práce, kroužek volnočasových aktivit, aerobic, florbal, kulturistika, odbíjená, košíková, judo a cykloturistika.

Třídní učitelé pravidelně absolvují se studenty víkendové adaptační pobyty, vždy zaměřené na určitá témata. Velmi významnou část volnočasových aktivit tvoří program pro mládež „O cenu vévody z Edinburghu“, kde naši studenti získali stříbrné a zlaté diplomy, které převzali z rukou britské princezny Anny v Senátu Parlamentu ČR

v Praze. Hlavní myšlenkou programu je pozitivní nasměrování a citlivé motivování mladých lidí, kteří v rámci pravidel naplňují své osobní cíle. Největší odměnou pro všechny je to, že udělali něco pro sebe, pomohli ostatním a zrušili ve svém slovníku slovo „nuda“. Dále studenti spolupracují a nadále budou spolupracovat s Charitou v Holešově, s Domovem pro seniory a s občanským sdružením Samari (příloha č. 4-7).

ad. e) Informačně osvětové aktivity

Tato oblast zahrnuje aktualizace nástěnek související s různou problematikou (drogy, kouření a alkohol, multikulturní společnost, aj.), schránky důvěry, doplňování knihovny, atd.

ad. f) Spolupráce VPŠ a SPŠ MV v Holešově s institucemi Zlínského regionu

Dlouhodobě škola spolupracuje s Městským úřadem Holešov, se základními školami v Holešově a přilehlých obcích a s dalšími institucemi a organizacemi v rámci Zlínského kraje, např. občanské sdružení Madio Otrokovice, občanské sdružení Onyx Zlín, Středisko výchovné péče ve Zlíně, Středisko volného času TYMY Holešov, výkonné útvary Policie ČR, aj (příloha č. 8-9).

EMPIRICKÁ ČÁST

5. Cíl a dílčí úkoly průzkumu, stanovení hypotéz

Cíl empirické části

Cílem empirické části bakalářské práce je zjistit a popsat postoje budoucích policistů k problematice spojené s požíváním alkoholických nápojů.

Dílčí úkoly průzkumu

Úkolem empirické části je podat přehled ze zkoumaného vzorku o postojích budoucích policistů k požívání alkoholických nápojů. Na základě formulovaných cílů a úkolů jsem si stanovila následující úkoly průzkumu:

1. Získat základní údaje o postojích budoucích policistů k požívání alkoholu, zejména údaje o jejich vlastních zkušenostech v této oblasti.
2. Zjistit vliv rodiny, školy, a vrstevníků, na postoje k požívání alkoholu u zkoumaného vzorku.
3. Zjistit vliv reklamy na alkoholické nápoje ve vztahu k zájmu budoucích policistů o jejich konzumaci.
4. Zjistit, zda si budoucí policisté, uvědomují důsledky škodlivosti alkoholu na lidský organismus.

Hypotézy

H1 - Budoucí policisté považují konzumaci alkoholu za součást svého života než za něco škodlivého a nebezpečného.

H2 - Konzumaci alkoholu u budoucích policistů ovlivňují vrstevníci.

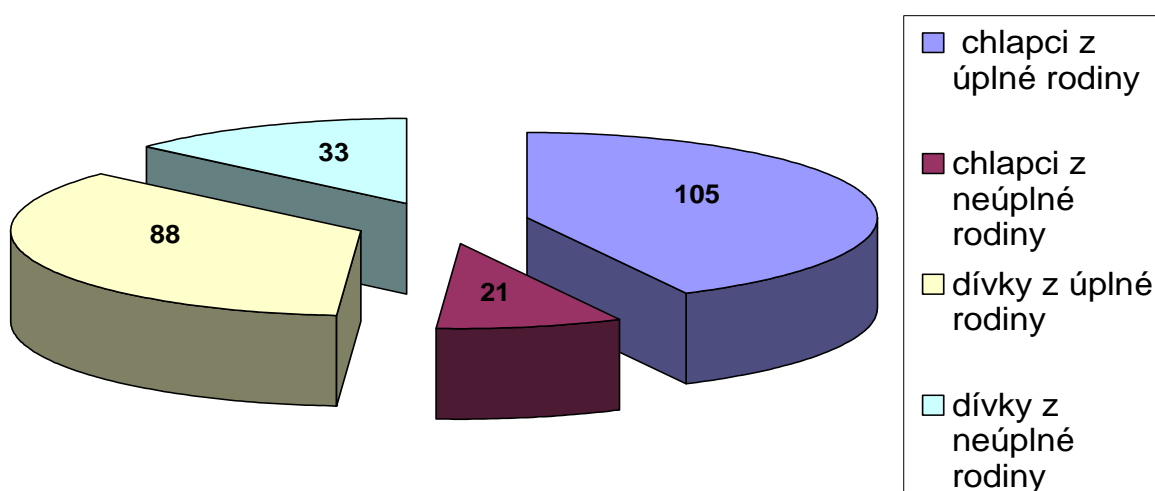
5.1 Charakteristika průzkumu

Šetření jsem prováděla u studentů čtyřletého maturitního studia na VPŠ a SPŠ MV v Holešově, Zlínská 991, 769 01 Holešov. Do průzkumu se zapojilo celé čtyřleté maturitní studium, což je celkem 10 tříd ve 4 ročnících. Šetření se zúčastnilo 275 respondentů, přičemž po kontrole bylo 28 dotazníků vyřazeno z důvodu chybějících odpovědí. Správně vyplněných dotazníků bylo použito 247. Údaje o počtu a složení respondentů jsou uvedeny v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Skladba a věk respondentů

věk	chlapci			dívky			věková kategorie celkem
	z úplné rodiny	z neúplné rodiny	celkem	z úplné rodiny	z neúplné rodiny	celkem	
15 - 16 let	49	6	55	35	13	48	103
17 - 18 let	42	11	53	45	13	58	111
19 - 20 let	14	4	18	8	7	15	33
CELKEM	105	21	126	88	33	121	247

Graf č. 1: Skladba a věk respondentů

Z tabulky č. 4 vyplývá, že do průzkumného šetření bylo zapojeno 247 respondentů, z nichž bylo 121 děvčat a 126 chlapců. Z celkového počtu 121 dívek bylo 88 z úplné rodiny a 33 z neúplné rodiny. Ze 126 chlapců bylo 105 z úplné a 21 z neúplné rodiny. Věk respondentů se pohyboval od patnácti do dvaceti let. Rovnoměrné zastoupení obou pohlaví odpovídá celkovému průměru studentů čtyřletého maturitního studia.

VPŠ a SPŠ MV v Holešově je státní škola se studijním zaměřením bezpečnostně právní činnosti. Studium je určené pro chlapce a dívky vycházející z 9. tříd základních

škol. Obsah studia tvoří všeobecně vzdělávací předměty, dva světové jazyky, právo, kriminalistika, práce s výpočetní technikou, intenzivní tělesná příprava a další. Absolventi najdou uplatnění v řadách Policie ČR (při splnění podmínek přijímacího řízení, které mohou absolvovat už ve 4. ročníku), ve státní správě, v civilních bezpečnostních službách, v právních agenturách. Státní škola tohoto zaměření je v naší republice jediná a z tohoto důvodu školu navštěvují studenti z celé České republiky.

5.2 Metodologie

K provedení průzkumu byla využita postojová škála. Postoje jsou nedílnou částí osobnosti a k jejich zjišťování lze využít sumační posuzovací škálu, označovanou jako škála Likertova typu.³⁹

„Jedná se o soubor postojových položek, z nichž se všechny pokládají za přibližně stejné co do „postojové hodnoty“ a na každou z nich jedinci reagují stupni souhlasu či nesouhlasu. Skóre položek takovéto škály se sčítají, nebo se sečtou a dělí na průměr, aby se získalo jedincovo postojové skóre. Účelem sumační posuzovací škály je umístit jedince někam na kontinuum souhlasu s předmětem dotyčného postoje.“⁴⁰

„Sumační postojové škály berou ohled na intenzitu vyjádření postoje. Zkoumané osoby (škálování jedinci) mohou souhlasit nebo silně nesouhlasit s daným tvrzením. V tom je možno spatřovat výhody stejně jako nevýhody. Hlavní výhodou je větší rozptyl. V daném případě existuje pět možných kategorií; rozhodně nesouhlasím (rozhodně ne), nesouhlasím (ne), nemám vyhraněný názor, souhlasím (ano), rozhodně souhlasím (rozhodně ano). Nevýhodou je, že při využití této metody chybí osobní kontakt se zkoumanou osobou a dále to, že jedinci mají diferenční tendence užívat jistých typů odpovědí – extrémních, neutrálních, souhlasných, nesouhlasných.“⁴¹

V praxi to znamená, že zkoumaná osoba nemusí odpovídat pravdivě nebo se snaží odpovídat podle domnělého přání badatele.

Respondenti v dotazníku odpovídali na 36 otázek, které byly rozděleny do čtyř okruhů. Jednotlivé okruhy jsem nazvala:

- 1) rodina a vrstevníci,
- 2) obecně o škodlivosti alkoholu,

³⁹ KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování...* 1. vyd. Praha: Academia, 1972. s. 471

⁴⁰ KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování* 1. vyd. Praha: Academia, 1972. s. 472

⁴¹ KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování* 1. vyd. Praha: Academia, 1972. s. 472

- 3) propagace alkoholu,
- 4) alkohol a já.

V závěru dotazníku odpovídali studenti na otázku zaměřenou na zjištění četnosti požívání alkoholu v posledních třiceti dnech.

5.3 Výsledky průzkumu a rozbor získaných dat

Otázky z dotazníku jsem si rozdělila do čtyř oblastí, které jsou nazvány: Rodina a vrstevníci; Obecně o škodlivosti alkoholu; Propagace alkoholu; Alkohol a já. Každá z těchto oblastí je relativně samostatným celkem. Při vyhodnocování a popisu získaných dat jsem se zaměřila u každého okruhu otázek na odpovědi s nejvyšší, průměrnou a nejnižší hodnotou.

Okruh výroků – Rodina a vrstevníci

Tabulka č. 5: Znění tvrzení náležejících do okruhu Rodina a vrstevníci

Poř. číslo tvrzení	Znění tvrzení z dotazníku
1	Volný čas trávím pitím alkoholu s kamarády.
3	Zameškal(a) jsem školu, protože jsem byl(a) opilý(á).
9	Kvůli alkoholu jsem měl(a) problémy s přáteli, kteří alkohol odmítají.
14	Rodiče mají vědět, kde jsou a co dělají jejich děti ve volném čase.
19	Konzumuji alkohol, i když mi nechutná jen, abych zapadl(a) do party.
27	Závislost na alkoholu je dědičná.
29	Skutečnost, že dítě konzumuje alkohol, ovlivní především rodiče.
30	Skutečnost, že dítě konzumuje alkohol, ovlivní především kamarádi.
31	Preventivní programy snižují počet dětí konzumujících alkohol.
32	Alkohol konzumuji, protože rodiče na mě nemají čas.

Tabulka č. 6: Rodina a vrstevníci – sumarizace odpovědí respondentů

Rodina a vrstevníci						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
1	10	25	50	90	72	247
3	0	7	5	32	203	247
9	2	8	38	73	126	247
14	55	84	57	46	5	247
19	2	8	15	80	142	247
27	4	29	46	105	63	247
29	15	65	70	76	21	247
30	29	129	56	23	10	247
31	7	48	100	64	28	247
32	3	9	12	70	153	247

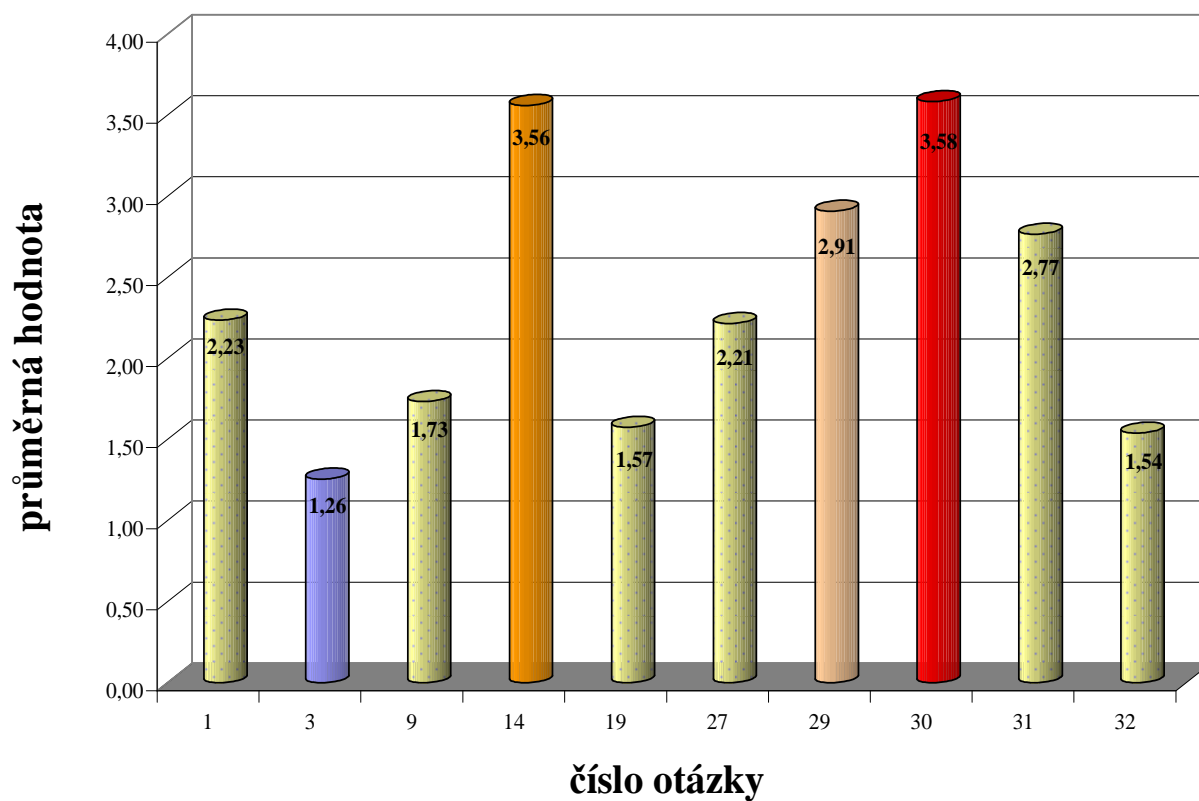
Tabulka č. 7: Rodina a vrstevníci – orientační vyjádření počtu odpovědí v procentech (ve vztahu k tabulce č. 6)

Rodina a vrstevníci						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
1	4,0%	10,1%	20,2%	36,4%	29,1%	100,0%
3	0,0%	2,8%	2,0%	13,0%	82,2%	100,0%
9	0,8%	3,2%	15,4%	29,6%	51,0%	100,0%
14	22,3%	34,0%	23,1%	18,6%	2,0%	100,0%
19	0,8%	3,2%	6,1%	32,4%	57,5%	100,0%
27	1,6%	11,7%	18,6%	42,5%	25,5%	100,0%
29	6,1%	26,3%	28,3%	30,8%	8,5%	100,0%
30	11,7%	52,2%	22,7%	9,3%	4,0%	100,0%
31	2,8%	19,4%	40,5%	25,9%	11,3%	100,0%
32	1,2%	3,6%	4,9%	28,3%	61,9%	100,0%

Tabulka č. 8: Rodina a vrstevníci – sumarizace odpovědí respondentů

Rodina a vrstevníci						
otázka č.	A	B	C	D	E	průměrná hodnota
1	50	100	150	180	72	2,23
3	0	28	15	64	203	1,26
9	10	32	114	146	126	1,73
14	275	336	171	92	5	3,56
19	10	32	45	160	142	1,57
27	20	116	138	210	63	2,21
29	75	260	210	152	21	2,91
30	145	516	168	46	10	3,58
31	35	192	300	128	28	2,77
32	15	36	36	140	153	1,54

Graf č. 2: Rodina a vrstevníci

Graf č. 2 se vztahuje k tabulce č. 8. Na ose x jsou umístěna čísla otázek z oblasti Rodina a vrstevníci, na ose y vypočtená průměrná hodnota.

Tabulka č. 5 zobrazuje souhrn výroků okruhu Rodina a vrstevníci, v tabulkách č. 6, 7 a 8 jsou uvedeny odpovědi respondentů, týkající se okruhu Rodina a vrstevníci. V tabulce č. 6 jsou uvedena absolutní čísla, tj. kolik respondentů dalo přednost dané variantě odpovědi. Tabulka č. 7 obsahuje tytéž údaje v procentuálním vyjádření. Tabulka č. 8 obsahuje odpovědi respondentů po vynásobení příslušným koeficientem. Sloupec „průměrná hodnota“ v tabulce č. 8 byl vypočítán tak, že počet odpovědí ve sloupci A byl vynásoben koeficientem 5, ve sloupci B - koeficientem 4, ve sloupci C - koeficientem 3, ve sloupci D - koeficientem 2 a ve sloupci E - koeficientem 1. Získané hodnoty byly sečteny a součet vydělen počtem respondentů (247). Vzhledem k tomu, že respondenti vyjadřovali svůj souhlas či nesouhlas s daným tvrzením pomocí pětistupňové škály, průměrná hodnota převyšující číslo 3 vyjadřuje souhlasný postoj s daným tvrzením, nižší než 3 nesouhlasný postoj. Všechny následující okruhy výroků, budou prezentovány a vyhodnoceny stejným způsobem jako okruh Rodina a vrstevníci.

Nejvyšší hodnota byla dosažena u otázek č. 30 (3,58) a č. 14 (3,56) čímž respondenti jasně dávají najevo skutečnost, že dítě ovlivňují především při konzumaci alkoholu kamarádi, a že rodiče mají vědět, co dělají jejich děti ve volném čase. Z průměrné hodnoty, které bylo dosaženo u otázky č. 29 (2,91) vyplývá, že respondenti nesouhlasí s tvrzením, že vliv rodičů ovlivní a sníží počet dětí konzumující alkohol. Nejnižší průměrnou hodnotu (1,26) měla otázka č. 3, u které respondenti nesouhlasili s výrokem, že by zameškali školu z důvodu, že byli opilí.

Okruh výroků – Obecně o škodlivosti alkoholu

Tabulka č. 9: Znění výroků náležejících do okruhu Obecně o škodlivosti alkoholu

Poř. číslo tvrzení	Znění tvrzení z dotazníku
6	Věk, od kterého se může požívat alkohol, by se měl snížit.
7	Každé dítě by mělo ochutnat alkohol.
10	Konzumace alkoholu mládeží je v současnosti závažný problém.
15	Alkohol působí méně škod než cigarety.
17	Věková hranice pro konzumaci alkoholu by se měla shodovat s věkovou hranicí trestné odpovědnosti.
18	Mládež dnes dospívá dříve, měla by i dříve konzumovat alkohol.
22	Alkohol poškozují lidské zdraví.
24	Pití alkoholu upevňuje kamarádské vztahy.
25	Alkohol není droga.

Tabulka č. 10: Obecně o škodlivosti alkoholu – sumarizace odpovědí respondentů

Obecně o škodlivosti alkoholu						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
6	17	20	60	71	79	247
7	14	42	68	61	62	247
10	84	96	33	21	13	247
15	24	37	94	61	31	247
17	23	61	74	53	36	247
18	9	16	54	97	71	247
22	98	105	30	9	5	247
24	14	42	57	84	50	247
25	17	25	31	101	73	247

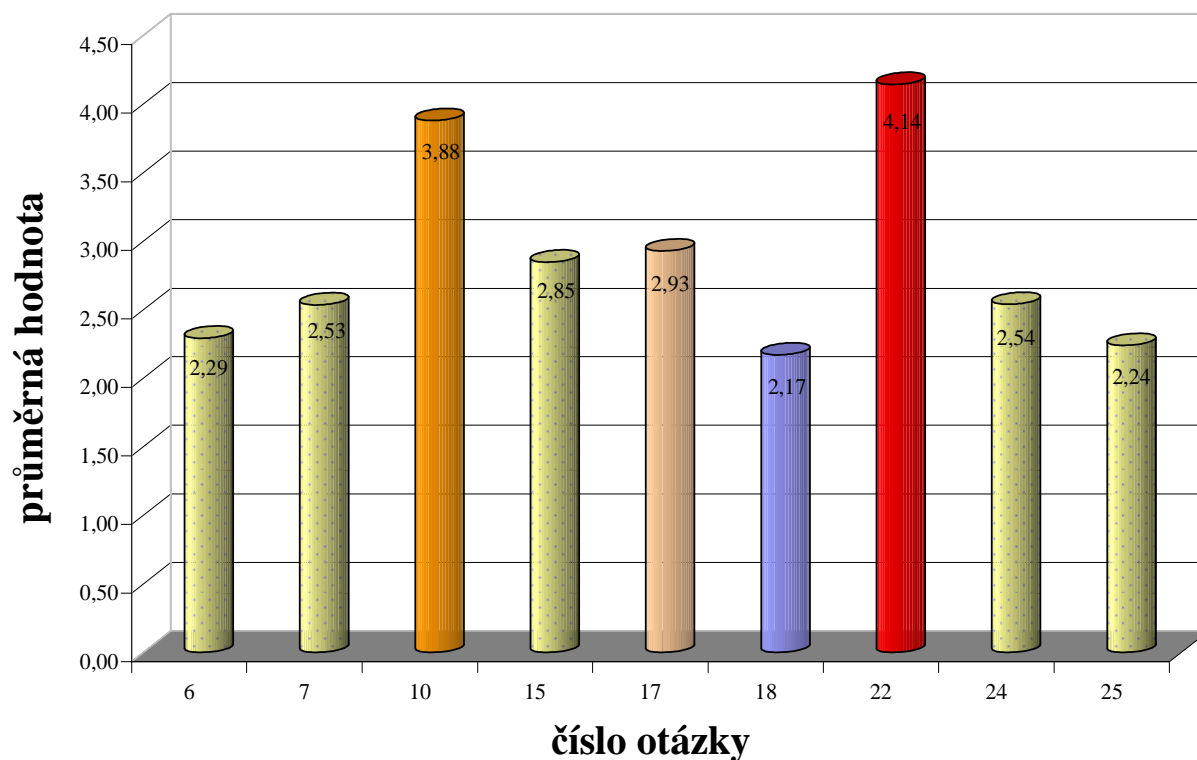
Tabulka č. 11: Obecně o škodlivosti alkoholu – orientační vyjádření počtu odpovědí v % (ve vztahu k tabulce č. 10)

Obecně o škodlivosti alkoholu						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
6	6,9%	8,1%	24,3%	28,7%	32,0%	100,0%
7	5,7%	17,0%	27,5%	24,7%	25,1%	100,0%
10	34,0%	38,9%	13,4%	8,5%	5,3%	100,0%
15	9,7%	15,0%	38,1%	24,7%	12,6%	100,0%
17	9,3%	24,7%	30,0%	21,5%	14,6%	100,0%
18	3,6%	6,5%	21,9%	39,3%	28,7%	100,0%
22	39,7%	42,5%	12,1%	3,6%	2,0%	100,0%
24	5,7%	17,0%	23,1%	34,0%	20,2%	100,0%
25	6,9%	10,1%	12,6%	40,9%	29,6%	100,0%

Tabulka č. 12: Obecně o škodlivosti alkoholu – sumarizace odpovědí respondentů

Obecně o škodlivosti alkoholu - všichni						
otázka č.	A	B	C	D	E	průměrná hodnota
6	85	80	180	142	79	2,29
7	70	168	204	122	62	2,53
10	420	384	99	42	13	3,88
15	120	148	282	122	31	2,85
17	115	244	222	106	36	2,93
18	45	64	162	194	71	2,17
22	490	420	90	18	5	4,14
24	70	168	171	168	50	2,54
25	85	100	93	202	73	2,24

Graf č. 3: Obecně o škodlivosti alkoholu

Graf č. 3 se vztahuje k tabulce č. 12. Na ose x jsou umístěna čísla otázek z oblasti Obecně o škodlivosti alkoholu, na ose y vypočtená průměrná hodnota.

Tabulka č. 9 zobrazuje souhrn výroků k okruhu Obecně o škodlivosti alkoholu, tabulky č. 10, 11 a vyjadřují výsledky odpovědi respondentů, týkající se okruhu Obecně o škodlivosti alkoholu.

Nejvyšší hodnota (4,14) byla dosažena u otázky č. 22, čímž respondenti jasně vyjadřují souhlas s tvrzením, že alkohol poškozuje lidské zdraví. Vysoké hodnoty bylo dosaženo i u otázky č. 10 (3,88), z čehož vyplývá, že respondenti souhlasí s tím, že konzumace alkoholu mládeží je v současnosti závažný problém. Průměrná hodnota u otázky č. 17 (2,93) ukazuje, že respondenti nesouhlasí s tvrzením, že věková hranice pro konzumaci alkoholu by se měla shodovat s věkovou hranicí trestní odpovědnosti. Nejnižší hodnoty (2,17) bylo dosaženo u otázky č. 18, čímž respondenti dávají najevo nesouhlas s tvrzením, že dnešní mládež dospívá dříve, proto by i dříve měla konzumovat alkohol.

Okruh výroků – Propagace alkoholu

Tabulka č. 13: **Znění výroků náležejících do okruhu Propagace alkoholu**

Poř. číslo tvrzení	Znění tvrzení z dotazníku
8	Sdělovací prostředky motivují k pití alkoholu.
12	Hranice 18 let pro požívání alkoholu je zbytečně vysoká.
20	Zákaz reklamy na alkohol by vedl ke snížení jeho konzumace.
23	Zvýšení ceny alkoholu sníží jeho spotřebu.
26	Hezké chvíle lze prožít i bez alkoholu.
28	Mládež má malé možnosti smysluplného využití volného času.
34	Lidé, kteří ve společnosti nepijí alkohol, jsou suchaři a podivíni.
35	Kdyby byl alkohol tak špatný, nebyl by ve společnosti propagován.

Tabulka č. 14: Propagace alkoholu – sumarizace odpovědí respondentů

Propagace alkoholu						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
8	13	67	64	86	17	247
12	14	37	53	82	61	247
20	12	42	68	78	47	247
23	21	51	45	93	37	247
26	177	49	10	4	7	247
28	23	47	38	79	60	247
34	9	10	21	93	114	247
35	20	57	81	61	28	247

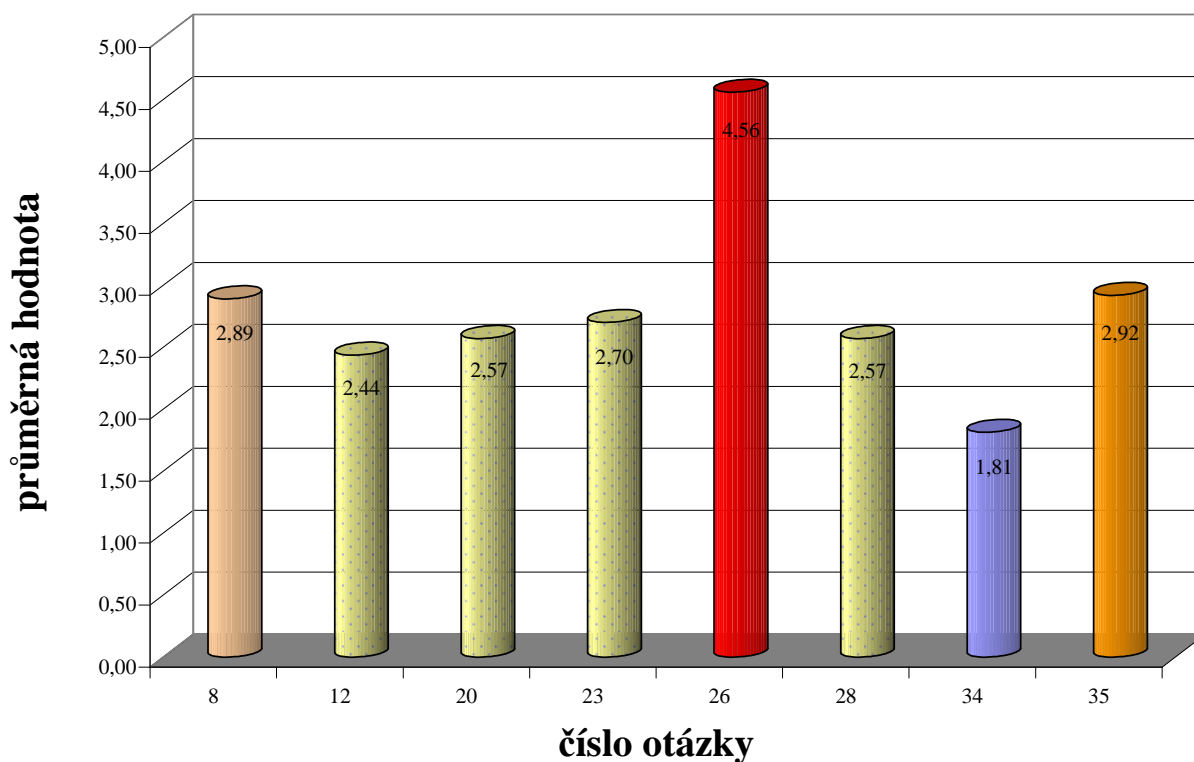
Tabulka č. 15: Propagace alkoholu – orientační vyjádření počtu odpovědí v % (ve vztahu k tabulce č. 14)

Propagace alkoholu						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
8	5,3%	27,1%	25,9%	34,8%	6,9%	100,0%
12	5,7%	15,0%	21,5%	33,2%	24,7%	100,0%
20	4,9%	17,0%	27,5%	31,6%	19,0%	100,0%
23	8,5%	20,6%	18,2%	37,7%	15,0%	100,0%
26	71,7%	19,8%	4,0%	1,6%	2,8%	100,0%
28	9,3%	19,0%	15,4%	32,0%	24,3%	100,0%
34	3,6%	4,0%	8,5%	37,7%	46,2%	100,0%
35	8,1%	23,1%	32,8%	24,7%	11,3%	100,0%

Tabulka č. 16: Propagace alkoholu – sumarizace odpovědí respondentů

Propagace alkoholu						
otázka č.	A	B	C	D	E	průměrná hodnota
8	65	268	192	172	17	2,89
12	70	148	159	164	61	2,44
20	60	168	204	156	47	2,57
23	105	204	135	186	37	2,70
26	885	196	30	8	7	4,56
28	115	188	114	158	60	2,57
34	45	40	63	186	114	1,81
35	100	228	243	122	28	2,92

Graf č. 4: Propagace alkoholu

Graf č. 4 se vztahuje k tabulce č. 16. Na ose x jsou umístěna čísla otázek z oblasti Propagace alkoholu, na ose y vypočtená průměrná hodnota.

Z tabulky č. 13 je patrný souhrn výroků k okruhu Propagace alkoholu, v tabulkách č. 14, 15 a 16 jsou odpovědi respondentů, týkající se okruhu Propagace alkoholu.

Nejvyšší hodnota (4,56) byla dosažena u otázky č. 26, čímž respondenti jasně vyjadřují souhlas s tvrzením, že hezké chvíle lze prožít i bez alkoholu. U otázek č. 8 s hodnotou (2,89) a č. 35 s hodnotou (2,92) respondenti vyjádřili nesouhlas jak s výrokem, že sdělovací prostředky motivují k pití alkoholu tak s výrokem kdyby byl alkohol tak špatný, nebyl by ve společnosti propagován. Nejnižší průměrné hodnoty (1,81) bylo dosaženo u otázky č. 34, čímž respondenti odmítli tvrzení, že lidé, kteří ve společnosti nepijí alkohol, jsou suchaři a podivíni.

Okruh výroků – Alkohol a já

Tabulka č. 17: Znění výroků náležejících do okruhu Alkohol a já

Poř. číslo tvrzení	Znění tvrzení z dotazníku
2	Když piji denně pivo, neznamená to, že jsem závislý(á) na alkoholu.
4	Pobyt ve společnosti, kde se pije alkohol, mi vadí.
5	Vadí mi člověk, který nekonzumuje alkohol.
11	Konzumace alkoholu mi zvyšuje sebevědomí.
13	Alkohol potřebuji ke svému životu.
16	Odcizil(a) jsem peníze, abych si za ně koupil(a) alkohol.
21	Konzumuji alkohol, protože je levnější než nealkoholické nápoje.
33	Baví mě večírky bez konzumace alkoholu.

Tabulka č. 18: **Alkohol a já – sumarizace odpovědí respondentů**

Alkohol a já						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
2	27	62	59	71	28	247
4	2	32	60	95	58	247
5	4	5	26	66	146	247
11	25	59	38	62	63	247
13	6	8	25	72	136	247
16	1	2	4	23	217	247
21	7	13	22	89	116	247
33	21	55	85	63	23	247

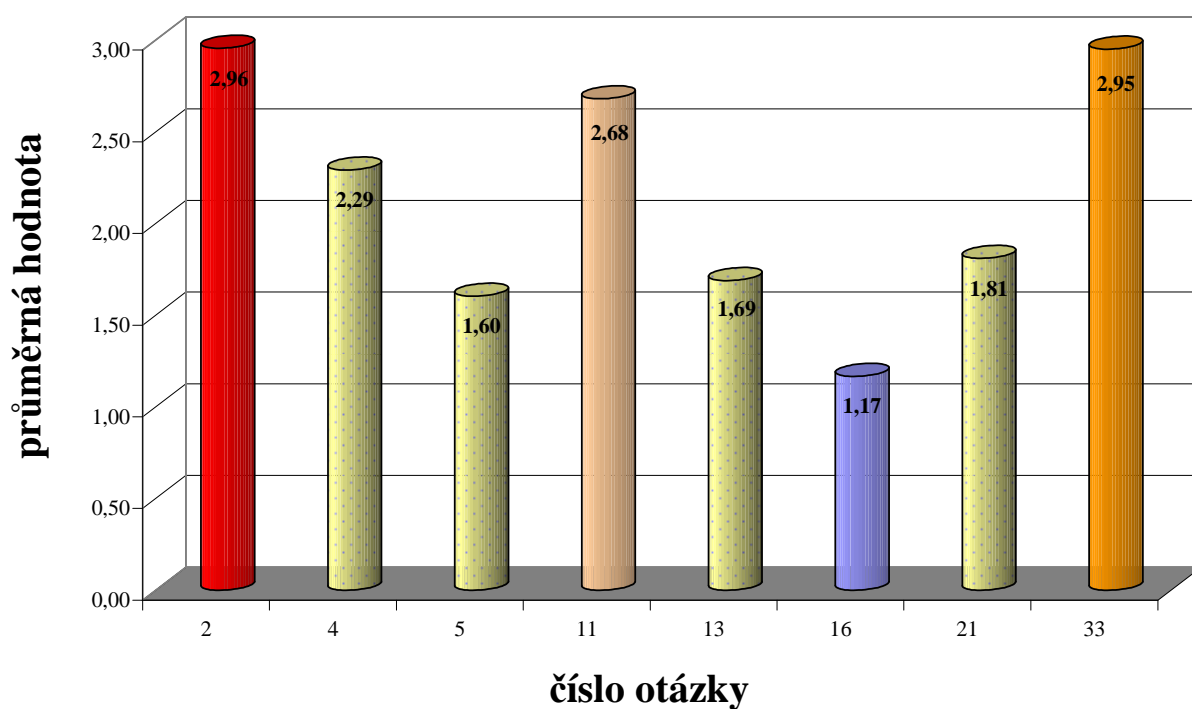
Tabulka č. 19: **Alkohol a já – orientační vyjádření počtu odpovědí v % (ve vztahu k tabulce č. 18)**

Alkohol a já						
otázka č.	A	B	C	D	E	celkem
2	10,9%	25,1%	23,9%	28,7%	11,3%	100,0%
4	0,8%	13,0%	24,3%	38,5%	23,5%	100,0%
5	1,6%	2,0%	10,5%	26,7%	59,1%	100,0%
11	10,1%	23,9%	15,4%	25,1%	25,5%	100,0%
13	2,4%	3,2%	10,1%	29,1%	55,1%	100,0%
16	0,4%	0,8%	1,6%	9,3%	87,9%	100,0%
21	2,8%	5,3%	8,9%	36,0%	47,0%	100,0%
33	8,5%	22,3%	34,4%	25,5%	9,3%	100,0%

Tabulka č. 20: Alkohol a já – sumarizace odpovědí respondentů

Alkohol a já						
otázka č.	A	B	C	D	E	průměrná hodnota
2	135	248	177	142	28	2,96
4	10	128	180	190	58	2,29
5	20	20	78	132	146	1,60
11	125	236	114	124	63	2,68
13	30	32	75	144	136	1,69
16	5	8	12	46	217	1,17
21	35	52	66	178	116	1,81
33	105	220	255	126	23	2,95

Graf č. 5: Alkohol a já

Graf č. 5 se vztahuje k tabulce č. 20. Na ose x jsou umístěna čísla otázek z oblasti Propagace alkoholu, na ose y vypočtená průměrná hodnota.

Tabulka č. 17 zobrazuje souhrn výroků k okruhu Alkohol a já, tabulky č. 18, 19 a 20 prezentují výsledky odpovědí respondentů, týkající se okruhu Alkohol a já.

Dosažené průměrné hodnoty u otázek č. 2 (2,96) a č. 33 (2,95), vyjadřují nesouhlas respondentů s tvrzením, že když pijí denně pivo, neznamená to, že jsou závislí na alkoholu i to, že je baví večírky bez konzumace alkoholu. Z otázky č. 11 s hodnotou (2,68) je zřejmé, že respondenti nesouhlasí s výrokiem, že konzumace alkoholu jim zvyšuje sebevědomí. Nejnižší průměrné hodnoty (1,17) bylo dosaženo u otázky č. 16, čímž respondenti odmítli tvrzení, že by odcizili peníze na nákup alkoholu.

*Tabulka č. 21: **Znění tvrzení z dotazníku***

Poř. číslo tvrzení	Znění tvrzení z dotazníku
36	Za posledních 30 dnů jsem pil (pila) alkohol (včetně piva).

*Tabulka č. 22: **Četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů***

Za posledních 30 dnů jsem pil (pila) alkohol (včetně piva)						
otázka č.	vůbec	1 x za měsíc	1 x týdně	2 až 3 x týdně	denně	celkem
36	34	94	65	50	4	247

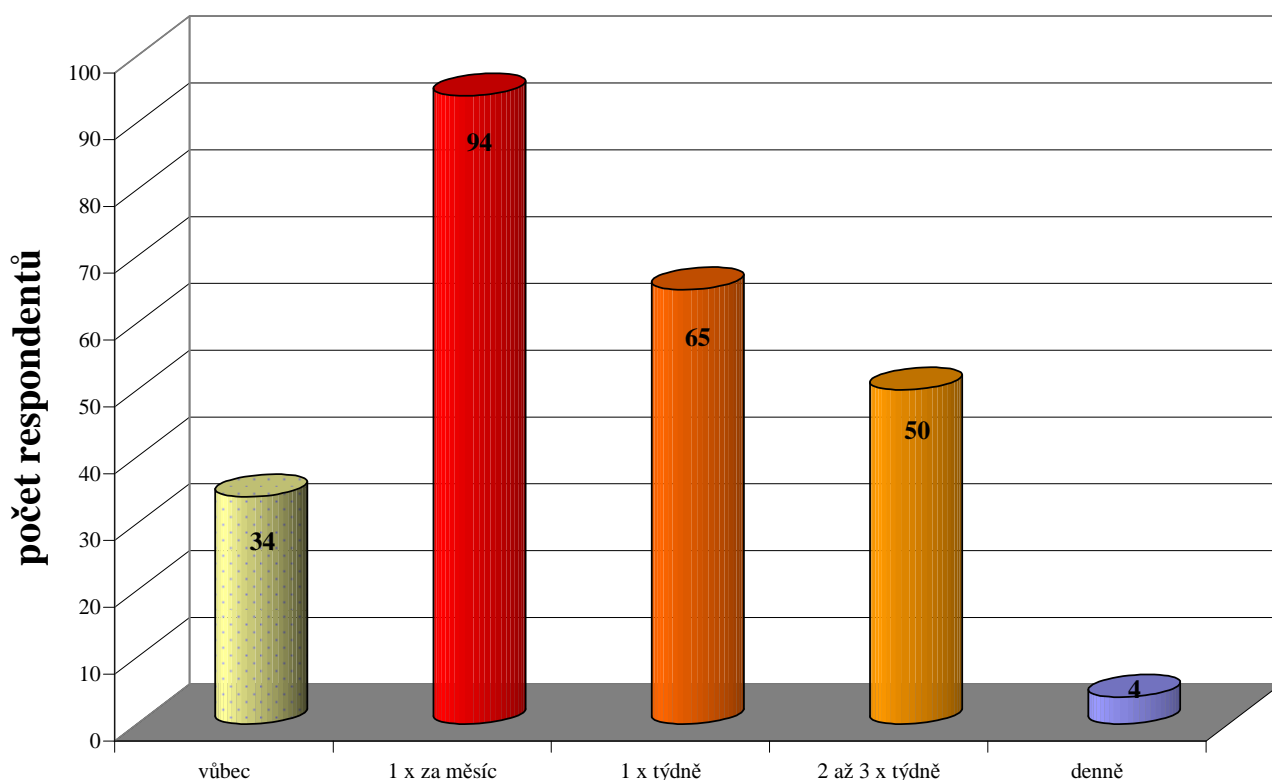
*Tabulka č. 23: **Četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů – orientační vyjádření počtu odpovědí v % (ve vztahu k tabulce č. 22)***

Za posledních 30 dnů jsem pil (pila) alkohol (včetně piva)						
otázka č.	vůbec	1 x za měsíc	1 x týdně	2 až 3 x týdně	denně	celkem
36	13,8%	38,1%	26,3%	20,2%	1,6%	100,0%

Tabulka č. 24: Četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů

Za posledních 30 dnů jsem pil (pila) alkohol (včetně piva)						
otázka č.	vůbec	1 x za měsíc	1 x týdně	2 až 3 x týdně	denně	průměrná hodnota
36	170	376	195	100	4	3,42

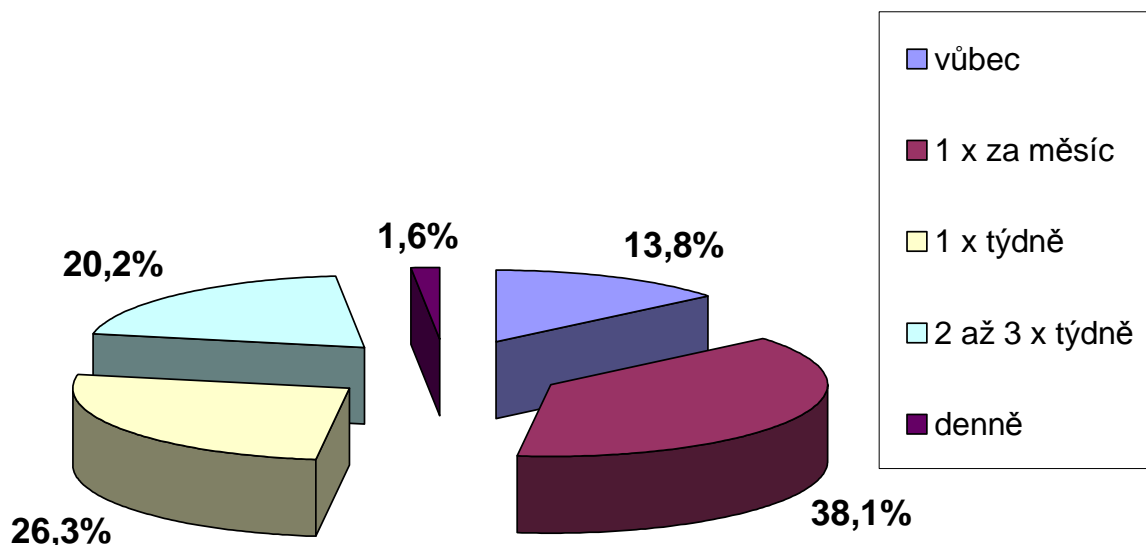
Graf č. 6: Četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů

Graf č. 6 se vztahuje k tabulce č. 22. Osa x vyjadřuje četnost konzumace alkoholu mládeží za posledních 30 dnů, osa y počet respondentů.

Otázka č. 36 se zaměřuje na četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů. Jedenkrát za měsíc alkohol konzumovalo 94 (38,1%) respondentů, jedenkrát týdně alkohol konzumuje 65 (26,3%) dotázaných respondentů, dvakrát až třikrát týdně konzumuje alkohol 50 (20,2%) respondentů. Z celkového počtu dotázaných respondentů 4 (1,6%) uvedli, že alkohol konzumují denně. Na základě zjištěných údajů lze konstatovat, že pouhých 34 (13,8%) respondentů za posledních 30 dnů vůbec nekonzumovalo alkoholické nápoje.

**Graf č. 7: Četnost konzumace alkoholu za posledních 30 dnů
(procentuální vyjádření)**

Na základě získaných výsledků a stanovených hypotéz lze konstatovat, že hypotéza

H1 - Budoucí policisté považují konzumaci alkoholu za součást svého života než za něco škodlivého a nebezpečného, byla potvrzena.

H2 - Konzumaci alkoholu u budoucích policistů ovlivňují vrstevníci, byla potvrzena.

Zhodnocení výzkumného šetření

Průzkum na základě dotazníkového šetření probíhal v lednu 2010, vyhodnocení se uskutečnilo v následujícím měsíci téhož roku. Je třeba poděkovat všem třídním učitelům, kteří se do průzkumu zapojili, za vstřícnost a ochotu při realizaci průzkumného šetření. Poděkování patří také všem respondentům za jejich zodpovědný přístup k vyplňování dotazníků. Pro neúplnost údajů muselo být 28 dotazníků vyřazeno z průzkumu. Výsledky šetření budou sloužit jako orientační materiál nejen při drogové, alkoholové prevenci a prevenci kriminality prováděné ve VPS a SPŠ MV v Holešově, proto byly předány vedoucímu oddělení vychovatelů a vedoucí oddělení prevence.

Z výsledků průzkumu vyplývají jistá zajímavá zjištění, která se promítají do různých oblastí našeho života. Za zmínku stojí to, že respondenti, jejichž věk se pohybuje od 15 do 20 let, považují za důležité, aby rodiče věděli, kde jsou a co dělají jejich děti ve volném čase i když si myslí, že dítě nejvíce při konzumaci alkoholu ovlivňují jeho kamarádi. Pozitivním zjištěním je, že studenti mají povědomí o škodlivosti alkoholu i to, že jeho konzumace mládeží je v současnosti závažný problém, přesto tuto drogu berou jako součást svého života a nemají pocit, že by je nějak mohla vážněji ohrozit nebo jim způsobit nějaké problémy. Budoucí policisté, tvrdí že hezké chvíle lze prožít i bez alkoholu, ale mnohdy ho při své zábavě s kamarády konzumují. Při rozhovoru se studenty nebylo zjištěno, že by byl jejich věk překážkou pro konzumaci alkoholu. Dále z průzkumného šetření vyplývá zjištění, že zákaz prodeje alkoholu dětem do 18 let v České republice není dodržován.

ZÁVĚR

O patologických jevech a o opatřeních v souvislosti s jejich řešením se v dnešní době mnoho píše. Tento „boj“ začal v dobách minulých a je jisté, že se jedná o „boj s větrnými mlýny“. Moderní společnost přináší i moderní způsoby života, ať už žádoucí, pozitivní, tak i ty negativní a pro společnost nebezpečné jevy, například alkohol. Jde o oblast, která je současnou společností do jisté míry tolerována a podceňována, a proto se mi jeví o to závažnější. Je třeba si přiznat, že nejčastěji užívanou a zneužívanou drogou mládeží v České republice je alkohol.

Často od rodičů svých studentů slyším, že jejich syn nebo dcera nepije, snad jen ve výjimečných případech. Já ale vidím, že takových „výjimečných případů“ je během roku celá řada. Svátky, narozeniny, dobrá známka z písemky, za tím vším vidí dnešní mládež důvod pro oslavu spojenou s konzumací alkoholu. To, co rodina své dítě naučí, k čemu bude dítě vedeno, to si dítě přinese do života. Proto bylo mojí snahou získat co nejvíce informací od svých studentů o možnostech zneužívání i prevenci alkoholu u dnešní mládeže. Toto snažení mě i mé studenty dovedlo až za pacienty Psychiatrické léčebny v Kroměříži. Zde jsme vyslechli životní příběh pacienta, který všechny studenty upoutal a přinutil je zamyslet se nad zákeřností a nebezpečím alkoholu. Po této zkušenosti bych všem pedagogům doporučila, aby navštívili se svými studenty psychiatrické léčebny v ČR a vyslechli si životní příběhy pacientů těchto zařízení. Je to zvláštní pocit, slyšet příběhy lidí, kteří si díky alkoholu sáhli až na samotné dno a teď hledají tu správnou cestu, která jim pomůže najít důstojné místo v naší společnosti. I když si to teď moji studenti neuvědomují, mají svoji rodinu, přátelé, své místo ve společnosti, proto věřím, že po vyslechnutí tohoto příběhu si tyto hodnoty nenechají vzít.

Závislost začíná nenápadně, nepozorovaně, plíživě. U dospělého člověka trvá i několik let, kdy člověk nepozoruje přechod od běžného pití k závislosti na alkoholu. Ještě složitější situaci mají lidé žijící bez rodiny, přátel, zaměstnání.

Možným řešením problémů spojených s nadměrnou konzumací alkoholu je pouze dobře propracovaná a dodržovaná síť různých legislativních opatření spojených s dobře fungující sítí zdravotně - sociálních zařízení, která by pomáhala postiženým, ale také, a to především, preventivně působila. To vše za podpory státu a dohledu celé společnosti, protože tento problém se může týkat každého z nás. Tato opatření a péče

musí směřovat především k dětem a mladistvým, kde je náchylnost ke konzumaci alkoholu největší, kde ale také případný úspěch má největší význam. U mladého člověka či dítěte může totiž dojít k degradaci dosud neukončeného fyzického a psychického vývoje a vůbec celé osobnosti.

Z průzkumu, který jsem provedla mezi studenty VPŠ a SPŠ MV v Holešově vyplynulo, že studenti sice chápou alkohol jako „něco nebezpečného“, ale jejich chování je značně rizikové. Přístup společnosti a odpovědných orgánů v nich jen utvrzuje pocit, že konzumace alkoholu je naprosto normální téměř v každém věku, a že není třeba se obávat nějakých sankcí nebo postihů.

Průzkum, který jsem prováděla, byl pro mě samotnou velkým přínosem. Měla jsem možnost se svými studenty více probírat jejich názory na konzumaci alkoholu. Myslím si, že cíle, které jsem si na začátku vytýčila pro svoji bakalářskou práci, byly splněny. Výsledky mé práce budou použity v preventivním programu na VPŠ a SPŠ MV v Holešově.

RESUME

Práce se zabývá problematikou požívání alkoholu budoucími policisty a možnostmi prevence tohoto sociálně patologického jevu.

Autorka vymezuje alkohol z historického a legislativního hlediska. Práce obsahuje výčet a vysvětlení základních pojmů. Druhá kapitola se zabývá příčinami a důsledky požívání alkoholu u dětí a mládeže, součástí této kapitoly je podkapitola zaměřená na vliv reklamy na spotřebu alkoholu v České republice. Kapitola třetí popisuje pravidla prevence prováděná v souvislosti s požíváním alkoholu mládeží, tato kapitola zahrnuje i kazuistiku popisující Psychiatrickou léčebnu v Kroměříži a životní příběh jednoho z pacientů. Bakalářská práce v teoretické části je završena čtvrtou kapitolou, která obsahuje informace o preventivních programech ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově.

V empirické části jsou uvedeny konkrétní údaje vyplývající z provedeného průzkumu, který byl proveden ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově. Průzkum je zaměřen na zjišťování postojů budoucích policistů k problematice spojené s požíváním alkoholu a jeho následků, včetně vlivu rodinného a sociálního prostředí na požívání alkoholu u mládeže.

Přílohami této práce jsou dotazník pro studenty, ukázky jednotlivých preventivních programů a aktivit ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově.

ANOTACE

Téma bakalářské práce nese název „Alkohol a budoucí policisté – prevence a rizika jeho zneužívání“.

Bakalářská práce poskytuje ucelený přehled o alkoholu, který je u nás legální a nejvíce rozšířenou drogou. Teoretická část zahrnuje informace o historii, příčinách, důsledcích požívání alkoholu a pravidlech prevence prováděné v souvislosti s požíváním alkoholu u středoškolské mládeže. Popisuje preventivní programy ve VPŠ a SPŠ MV v Holešově. V praktické části je provedeno srovnání a vyhodnocení získaných dat za účelem zjištění postojů budoucích policistů k požívání alkoholu, názorů na škodlivost a příčiny tohoto jevu na konkrétní škole.

KLÍČOVÁ SLOVA

Alkohol, abstinence, prevence, rizika, zneužívání

ANNOTATION

The topic of the bachelor's final thesis is called „Alcohol and Intending Police Officers – Prevention and Risks of Its Abuse“.

The bachelor's final thesis provides total review of alcohol, which is a legal and the most common drug in our country. Theoretical part deals with information about the history, causes, consequences of alcohol using within secondary school youngsters. It describes prevention programmes at VPŠ and SPŠ MV in Holešov. While practical part includes the comparison and rate of gained dates in order to reveal attitudes to using alcohol, views of harmful effects and causes of this phenomenon of police officers to come at factual school.

KEYWORDS

Alcohol, total abstinence, prevention, risks, abuse

LITERATURA A PRAMENY

- 1) Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- 2) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- 3) CVAČEK, J. *Volný čas*. 2005. Dostupné na intranetu Policie ČR
<http://www.sps.km.jm/PHP/vyuka.php>.
- 4) HARTL, P. *Stručný psychologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 312 s. ISBN 80-7178-803-1
- 5) HEŘMANOVÁ, A. *Drogová prevence v ČR*. 1999. s. 2 Dostupné na:
<http://www.knihovna.adam.cz/drogy99/index.htm>.
- 6) KOŽEŠNÍK, J. aj. *Ilustrovaný encyklopedický slovník III*. díl. 1. vyd. Praha: Academia, 1982. 975 s.
- 7) KLÍMA, J. *Náruživost*. 1. vyd. Praha: Práce 1983. 189 s.
- 8) KAŠPAROVÁ, Z., HOUŠKA, T. *Sám sebou*. 1. vyd. Praha: Tomáš Houška, 1996. 40 s. ISBN 80-86065-01-4.
- 9) KACHLÍK, P. *Návykové látky, rizika jejich zneužívání a možná prevence*. 2004. Dostupné na http://www.ped.muni.cz/wsocedu/virtual/pdf/Kachlik_Navykove_Latky.pdf. 2004
- 10) KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování*. 1. vyd. Praha: Academia, 1972. 705 s.
- 11) MEČÍŘ, J. *Zneužívání alkoholu a nealkoholových drog u mládeže*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1998. 160 s. Dostupné na: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/2003.pdf
- 12) NEŠPOR, K. *Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995. 125 s.
- 13) NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat*. 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. 144 s.
- 14) NEŠPOR, K., DVOŘÁK, V. *Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami*. 1. vyd. Praha: Armex, 1998. 98 s. ISBN 80-902283-9-9.

- 15) NEŠPOR, K., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami*. Praha: Fortuna, 1999. 27 s. ISBN 80-7071-123-X.
- 16) PETRÁČKOVÁ, V., KRAUS, J. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2001. 834 s. ISBN 80-200-098-5.
- 17) SOLNAŘ, V. aj. *Základy trestní odpovědnost*. 2. vyd. Praha: Orac, 2003. 455 s. ISBN 80-86199-74-6.
- 18) ŠEDIVÝ, V., VÁLKOVÁ, H. *Lidé, alkohol, drogy*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1988. 160 s.
- 19) ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie, 1995. 307 s. ISBN 80-901923-1-9.
- 20) Složení komise. Dostupné na: <http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/protidrogova-politika>, 2010
- 21) Preventivně informační oddělení. Dostupné na intranetu policie: <http://www.zl.jm/pis/preventista.htm>, 2010

PŘÍLOHY

1. Dotazník pro studenty
2. Ukázka výsledků činnosti studentů VPŠ a SPŠ MV v Holešově v projektu „Neber drogy, budeš grogy!“
3. Osvědčení pro absolventy peer programu v rámci projektu „Neber drogy, budeš grogy!“
4. Projekt EDIE – Cena vévody z Edinburghu, ocenění v Senátu
5. Projekt EDIE – Cena vévody z Edinburghu, pozvánka na ocenění v Senátu
6. Projekt EDIE – Cena vévody z Edinburghu, ocenění na britské ambasádě v Praze
7. Studenti VPŠ a SPŠ MV v Holešově v Centru pro seniory
8. Ukázka výsledků činnosti studentů VPŠ a SPŠ MV v Holešově v projektu prevence kriminality „Dnes odpoledne si to řekneme“
9. Poděkování studentům VPŠ a SPŠ MV v Holešově za pomoc při čištění Rusavy

**Dotazník pro hodnocení postojů studentů
k problematice požívání alkoholu**

Vážené studentky, vážení studenti,

obracím se na Vás se žádostí o pomoc při realizaci průzkumu, prováděného za účelem zjištění některých postojů mládeže k problematice alkoholu. Na základě výsledků průzkumu mohou být získané poznatky využity pedagogickými a výchovnými pracovníky k preventivním činnostem zaměřeným na problematiku alkoholu a mládeže. Za tímto účelem si dovoluji předložit Vám dotazník s prosbou o jeho řádné vyplnění. Samotné vyplnění nezabere mnoho času. Dotazník je anonymní a garantuji, že získané údaje nebudou zneužity proti Vám. Výsledky budou statisticky zpracovány, proto přistupujte prosím k jeho vyplňování zodpovědně.

U každého výroku je Vám nabídnuta pětistupňová škála možných odpovědí, označených písmeny A až E. Zamyslete se prosím nad každým výrokem, pak označte Vámi vybranou odpověď, se kterou se nejvíce ztotožňujete.

Děkuji Vám za spolupráci.

Hana Bendová

vychovatelka VPŠ a SPŠ MV v Holešově

Škola: Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově

Pohlaví: muž
žena

Dosažený věk:

Pocházím z rodiny: úplné
neúplné

Jednotlivá písmena označují následující odpovědi:

A = rozhodně souhlasím

B = souhlasím

C = nemám vyhraněný názor

D = nesouhlasím

E = rozhodně nesouhlasím

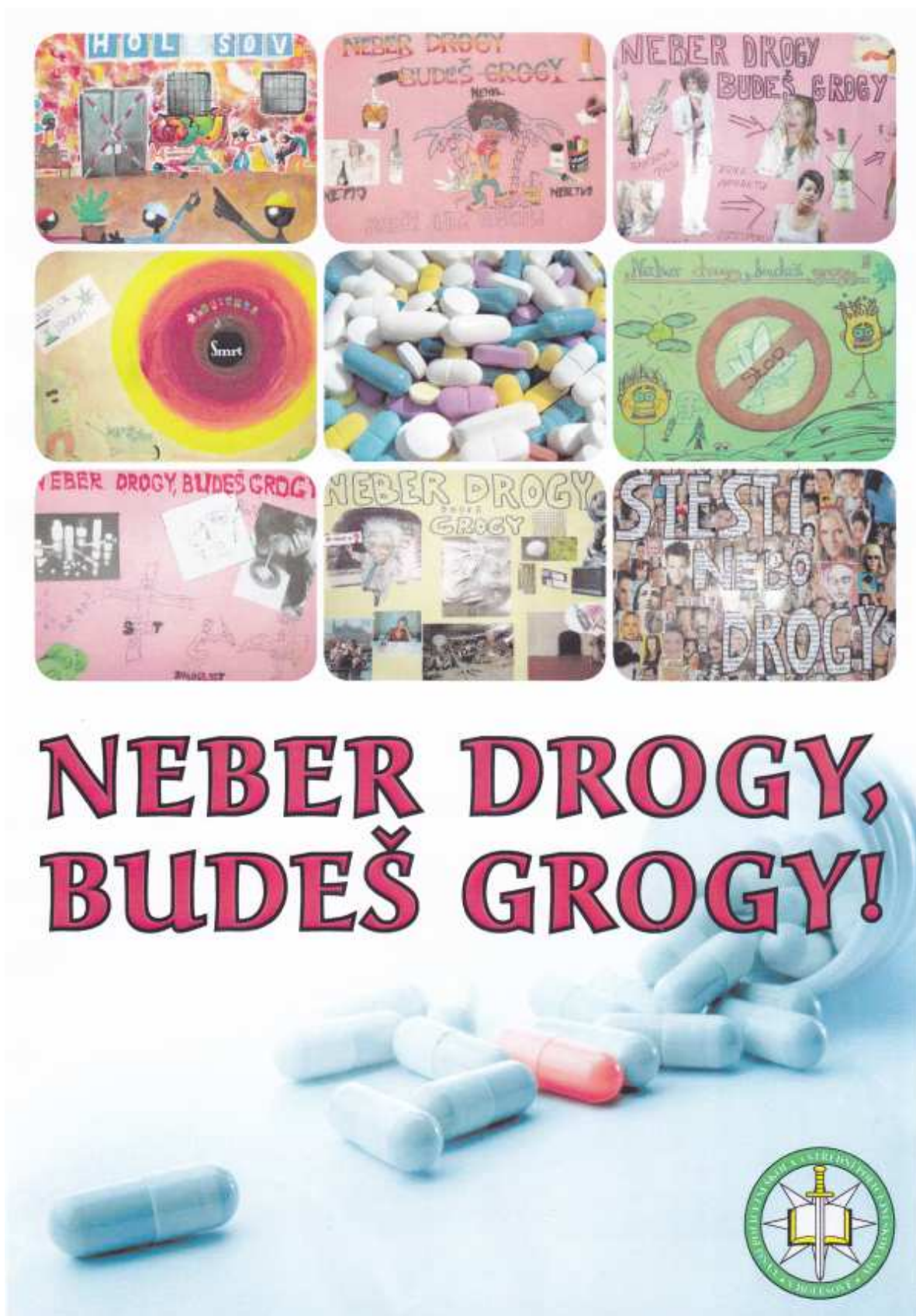
1. Volný čas trávím pitím alkoholu s kamarády.	A	B	C	D	E
2. Když piji denně pivo, neznamena to, že jsem závislý(lá) na alkoholu.	A	B	C	D	E
3. Zameškal(la) jsem školu, protože jsem byl(la) opilý(lá).	A	B	C	D	E
4. Pobyt ve společnosti, kde se pije alkohol mi vadí.	A	B	C	D	E
5. Vadí mi člověk, který nekonzumuje alkohol.	A	B	C	D	E
6. Věk, od kterého se může požívat alkohol by se měl snížit.	A	B	C	D	E
7. Každé dítě by mělo ochutnat alkohol.	A	B	C	D	E
8. Sdělovací prostředky motivují k pití alkoholu.	A	B	C	D	E
9. Kvůli alkoholu jsem měl(la) problémy s přáteli, kteří alkohol odmítají.	A	B	C	D	E
10. Konzumace alkoholu mládeží je v současnosti závažný problém.	A	B	C	D	E
11. Konzumace alkoholu mi zvyšuje sebevědomí.	A	B	C	D	E
12. Hranice 18 let pro požívání alkoholu je zbytečně vysoká.	A	B	C	D	E
13. Alkohol potřebuji ke svému životu.	A	B	C	D	E
14. Rodiče mají vědět, kde jsou a co dělají jejich děti ve volném čase.	A	B	C	D	E
15. Alkohol působí méně škod než cigarety.	A	B	C	D	E
16. Odcizil(la) jsem peníze, abych si za ně koupil(la) alkohol.	A	B	C	D	E
17. Věková hranice pro konzumaci alkoholu by se měla shodovat s věkovou hranicí trestné odpovědnosti.	A	B	C	D	E
18. Mládež dnes dospívá dříve, měla by i dříve konzumovat alkohol.	A	B	C	D	E
19. Konzumuji alkohol i když mi nechutná, jen abych zapadl(la) do party.	A	B	C	D	E

20. Zákaz reklamy na alkohol by vedl ke snížení jeho konzumace.	A	B	C	D	E
21. Konzumuji alkohol, protože je levnější než nealkoholické nápoje.	A	B	C	D	E
22. Alkohol poškozujje lidské zdraví.	A	B	C	D	E
23. Zvýšení ceny alkoholu sníží jeho spotřebu.	A	B	C	D	E
24. Pití alkoholu upevňuje kamarádské vztahy.	A	B	C	D	E
25. Alkohol není droga.	A	B	C	D	E
26. Hezké chvíle lze prožít i bez alkoholu.	A	B	C	D	E
27. Závislost na alkoholu je dědičná.	A	B	C	D	E
28. Mládež má malé možnosti smysluplného využití volného času.	A	B	C	D	E
29. Skutečnost, že dítě konzumuje alkohol ovlivní především rodiče.	A	B	C	D	E
30. Skutečnost, že dítě konzumuje alkohol ovlivní především kamarádi.	A	B	C	D	E
31. Preventivní programy snižují počet dětí konzumující alkohol.	A	B	C	D	E
32. Alkohol konzumuji, protože rodiče na mě nemají čas.	A	B	C	D	E
33. Baví mě večírky bez konzumace alkoholu.	A	B	C	D	E
34. Lidé, kteří ve společnosti nepijí alkohol jsou suchaři a podivíni.	A	B	C	D	E
35. Kdyby byl alkohol tak špatný, nebyl by ve společnosti propagován.	A	B	C	D	E

36. Za posledních 30 dnů jsem pil (pila) alkohol (včetně piva):

- A) vůbec
- B) jedenkrát za měsíc
- C) jedenkrát týdně
- D) dvakrát až třikrát týdně
- E) denně

Příloha č. 2 Ukázka výsledků činnosti studentů VPŠ a SPŠ MV v Holešově v projektu „Neber drogy, budeš grogy!“

**Středisko výchovné péče Zlín
a
Vyšší policejní škola a Střední policejní škola
Ministerstva vnitra v Holešově**

Osvědčení

Jméno:.....

Datum narození:.....

*Absolvoval(a) ve dnech 22. 1. - 24. 1. 2010
kurz vrstevnického programu „peer“ v oblasti
návykových látek
v rámci projektu*

„Neber drogy, budeš grogy“

V rozsahu hodin:.....

Mgr. Petr Molitor

.....

Lektor

plk. Ing. Jan Dvořák

.....

ředitel školy

Studentky policejní školy získaly královské ocenění

Holešov (muž) - „Bavit se s kamarády při sportu a cestování je lepší než mluvit se doma sám.“ To je motto všech mladých lidí, kteří se zapojují do celosvětového programu pro mládež Cena vévody z Edinburhu.

Mezi těmi, kteří se ve volném čase aktivně věnují svým koníčkům a snaží se stále zdokonalovat, jsou i studentky čtvrtého ročníku Střední policejní školy MV v Holešově Kamilla Grmolecovičová, Vendula Hrdáčková, Marie Kaňová, Magdaléna Krážíková a Šárka Studená. Pro všechny jmenované se stala říjnová návštěva Prahy nezapomenutelným zážitkem. Dívky přijaly pozvání do Senátu Parlamentu České republiky, kde se v Rytířském sále Právního hradu společně sešly s dalšími osmdesáti mladými lidmi z rukou její královské Výsosti britské princezny Anny a předsedy Senátu ČR Přemysla Sobolky převzaly stříbrné diplomy za svoji činnost v programu EDIE. Předsedza Anna je dcerou britské královny Alžběty II. a prince Philipa, který je zakladatelem Ceny vévody z Edinburhu. V rámci něj se mladí lidé zdoko-

nalují v rekreačním sportu i různých praktických dovednostech, pomáhají ostatním a podnikají společnou expedici do přírody. Po spění všech podmínek se mnohou úspěšni účastníci programu a jejich vedoucí těší na slavnostní předávání diplomů bronzového, stříbrného či zlatého stupně, které jsou odlišeny podle věku účastníka a narocnosti náho. Dívky z holešovské školy se do programu zapojily pod vedením učitelky Ivany Mikulenkové a vychovatelky Hany Bendové, která rekla: „Chtěla bych poděkovat našim studentkám za jejich aktivní přístup při plnění jednotlivých aktivit a za krásné chvíle, které jsme s nimi jako jejich vedoucí strávily.“

Program není orientován na dosažení vrcholových výsledků, není založený na peněžních odměnách ani tvrdé soutěži. Spocívá v pozitivním nasměrování a cítilivém motivování mladých lidí, kteří v rámci pravidel naplňují své osobní cíle. Největší odměnou pro všechny je to, že udělali něco pro sebe, pomohli ostatním a zrušili ve svém slovníku slovo nuda.

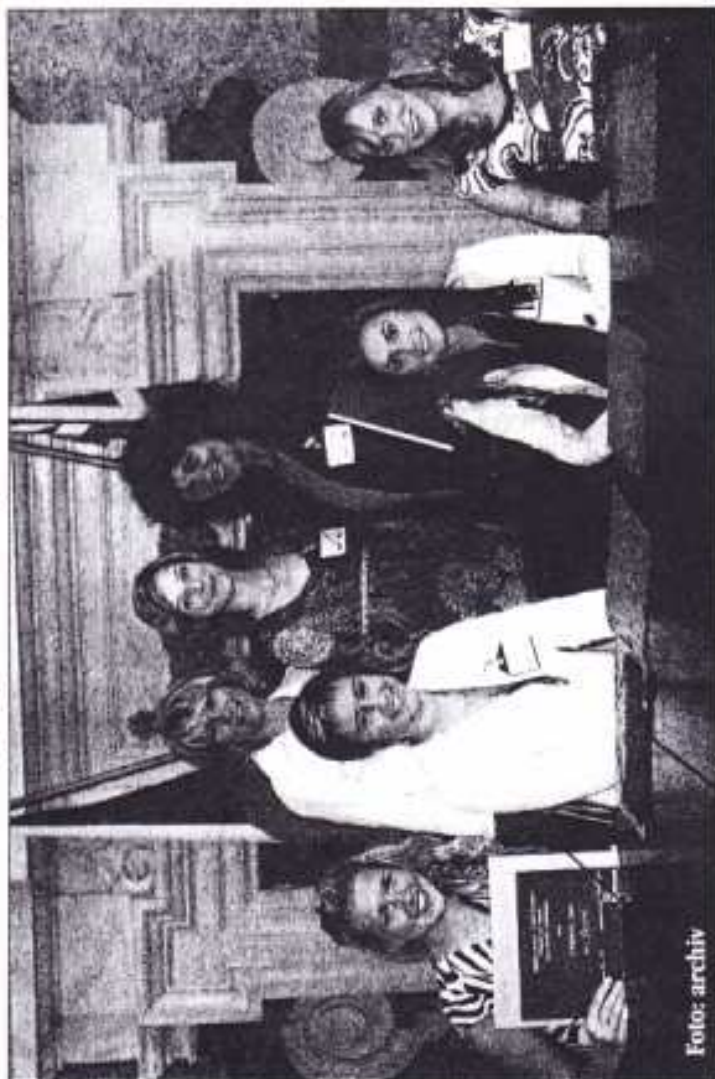

Foto: archiv

Oceněné studentky v Senátu Parlamentu České republiky.

Program pro mládež
Cena vévody z Edinburghu

POZVÁNKA

Hana Bendová

.....
je srdečně zván/a
Programem pro mládež Cena vévody z Edinburghu
a
předsedou Senátu Přemyslem Sobotkou

na slavnostní předávání diplomů úspěšným absolventům Programu
za přítomnosti Její královské Výsošti princezny Anny

dne 16. října od 10.30 hodin v Rytířském sále Senátu Parlamentu ČR,
Valdštejnské náměstí 17/4, Praha 1, vchod C2

Příloha č. 6 Projekt EDIE – Cena vévody z Edinburghu, ocenění na britské ambasádě
v Praze z rukou paní velvyslankyně.

Studenti adoptují prarodiče

HOLEŠOV/ S dvou denním předstihem oslavili svátek svatého Josefa ve společenském sále centra pro seniory v Holešově. Pracovníci tamního zařízení připravili pro své klienty Josefovskou zábavu.

K tanci i poslechu všem přítomným zahrál oblíbený muzikant Alois Chlosta. Středoškoláci z policejní školy odpoledne zpestřili ukázkou street dance a společenskými tanci. Budoucí policisté pomáhali i s obsluhou. „Kulturní společenská odpoledne pořádáme pravidla čtyřikrát do roka. Bývají u příležitosti svátků Josefa a Martina. Kromě toho se setkáváme také o vánočních svátcích a v létě zase při zahradní slavnosti. V programu vystupují dětské soubory. Pro seniory dále připravujeme spoustu jiných akcí podle nabídky.“

vedla ředitelka holešovského centra pro seniory Ivana Bozděchová.

Zdravotní sestry, sociální a rehabilitační pracovníce se tentokrát nastrojily do společenských šatů a s nejedním klientem si zatančily. „Společenské posezení je velmi příjemná záležitost jak pro seniory, tak i pro nás. Klienti nás znají pouze v pracovním a tady je to úplně něco jiného,“ řekl dobrovolný pomocník Jakub Šneidr.

Mezi studenty a seniory

Přítomnost studentů měla své opodstatnění. „Málokdo možná ví, že naše škola s místním centrem pro seniory spolupracuje dlouhodobě. Spousta našich studentů tady má svého stařečka, za kterým minimálně jed-

TANEČKY. Foto: NA/ Barbora Winklerová

nou týdně dochází. Mnohdy si vybudují takový vztah, že je děti berou opravdu jako své prarodiče. Senioři pak mají naše studenty rádi jako svá vnoučata,“ prozradila vychovatelka internátu Vyšší a Střední policejní školy Ministerstva vnitra Holešov Hana Bendová.

Poprvé se akce v domově pro seniory zúčastnila i Vendula Smítalová a Aleš Pavlíňák. Oba si zde vyhráli své spřízněné duše. „Je to o sympatiích. Hned po příchodu jsem si všiml pána, který seděl u okénka s výdejem občerstvení. Slovo dalo slovo, padli jsme si do oka a myslím, že začalo pěkné přátelství,“ řekl Pavlíňák. Svou babičku v domově našla i Vendula Smítalová. „Těším se na to a doufám,

že paní povídáním a procházkami zpestřím stáří,“ nastínila plány studentka.

Smutek na duši i ve tváři měla obsluhující Milena Šupová. Její třiaosmdesátiletá babička byla právě v nemocnici. „Paní, za níž chodím, je již třiaosmdesát let a mám o ni velký strach. Strašně se bojím, že se již do centra pro seniory nevrátí,“ povzdychla si Šupová, která s babičkou udržuje přátelství už více než tři roky. „Teď za ní jezdím do nemocnice. Je to špatné. Někdy se stane, že mne ani nepozná,“ dodala sklíčeným hlasem Šupová. „Studenti jsou báječní a dělají moc dobrou věc, kéž by jich bylo víc,“ řekla dobrovolná pomocnice Jarmila Pokorná. (bw)

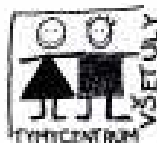

SETKÁNÍ seniorů a studentů. Foto: NA/ Barbora Winklerová

Příloha č. 8 Ukázka výsledků činnosti studentů VPŠ a SPŠ MV v Holešově v projektu prevence kriminality „Dnes odpoledne si to řekneme“

Středisko volného času, příspěvková organizace
Sokolská 70, 769 01 Holešov
Tel: 573 39 69 28, IČ: 25088606
www.tymcentrum.cz, e-mail: vsetuly@centrum.cz

V Holešově 24.4.2009

Poděkování

Vážený pane řediteli,

chtěla bych Vám tímto poděkovat za pomoc a spolupráci žáků Vaší školy při zajištění čištění Rusavy. Akce se uskutečnila ve čtvrtek 16.4.2009 v jejich volném čase. Vaši žáci se iniciativně přihlásili na výzvu Parlamentu dětí a mládeže v Holešově. Tato akce se uskutečnila ve spolupráci s Krajským úřadem a Hasičským záchranným sborem. Celkem nasbírali 10 pytlů odpadu.

Budu ráda, když toto poděkování zveřejníte na Vaší škole.
Jedná se o tyto žáky : Míča Martin, Werlík Tomáš, Dvořáček Marek,
Staněk Tadeáš, Vašíček Filip, Prokeš Jan, Goldmanová Daniela.
Poděkování patří také paní vychovatelce Haně Bendové, která žáky doprovázela.

Velmi si spolupráce vážím a moc Vám za ni děkuji!

Mgr. Jarmila Vaclachová
ředitelka SVČ